

JAARVERSLAG

Stichting

PEQUENO

2007

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag

1.1. Statutaire gegevens

1.2. Doelstelling

1.3. Samenstelling bestuur en directie

2. Activiteiten 2007

2.1. Inleiding

2.2. Samenwerking met Solidaridad en Triodos Innovation Fund

2.3. Goede Doelensector

2.3.1. Onderzoek en activiteiten m.b.t. het CBF

2.3.2. Activiteiten m.b.t. de opheffing van de Donateursvereniging

2.3.3. Project "Realistisch Geven"

2.4. Publicaties

2.5. Projectsteun

2.5.1. Donaties aan projecten 2007

2.5.1.1. Projeto Galinha Crioula

2.5.1.2. APAESPE

2.5.1.3. The Amazon, Your Business

2.5.1.4. Netwerk "Vóór de Verandering"

Conferentie "Een comfortabele waarheid"

2.5.1.5. APAGEES

2.5.1.6. Waterproject in Peru

2.5.2. Lopende projecten / Projecten in behandeling

2.5.2.1. Café Justo

2.5.2.2. Inclusão Digital

2.5.3. Evaluaties

2.5.3.1. Ouderschapsbekwaamheid

2.5.4. Garanties

2.5.4.1. Garantstelling APAEB

2.5.4.2. Garantstelling Gebana

2.6. Overige Activiteiten

2.7. Vermogensbeheer

2.7.1. Effectenportefeuille Triodos

2.7.2. Oikocredit

2.7.3. Triodos Venture Capital Fund

2.7.4. Certificaten Triodos Bank

2.7.5. Wereldwinkel Partnerplan

2.7.6. Obligaties Weleda Nederland

2.7.7. ASN Milieu- en waterfonds

2.7.8. Triodos-Hivos Noord-Zuid Borgstelling

3. Vooruitzichten 2008

1. Bestuursverslag

1.1. Statutaire gegevens

Stichting Pequeno
Dorpstraat 40
4851 CM Ulvenhout

Statutair gevestigd te Breda KvK 41107176

Akte van oprichting 21-02-1997

Akte laatste statutenwijziging 10-06-2005

ANBI

In de loop van 2007 is stichting Pequeno door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2008 schenkingen gedaan aan Pequeno en schenkingen van Pequeno aan derden, mits ze aan de gestelde criteria voldoen, vrij zijn van successie- of schenkingsrecht.

1.2. Doelstelling

Volgens de statuten d.d. 10 juni 2005 heeft de stichting ten doel:

- a. Het bevorderen van de onafhankelijkheid van (kans)arme bevolkingsgroepen door het verbeteren van de werk- en leefomstandigheden van tot die bevolkingsgroepen behorende personen;
- b. Het ondersteunen van organisaties die zich richten op het bevorderen van de onafhankelijkheid van (kans)arme bevolkingsgroepen;
- c. Het verrichten van onderzoek naar de wijze waarop financiële middelen van het algemeen nut beogende instellingen worden geworven en besteed;
- d. Zomede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De stichting tracht dit doel te bereiken, onder meer door:

- Het verstrekken van donaties, subsidies, (micro)kredieten en andere vormen van (risicodragende) financiële steun aan organisaties en ondernemingen die zich richten op het bevorderen van de onafhankelijkheid van (kans)arme bevolkingsgroepen, bij voorkeur in een plattelandsomgeving en bij voorkeur ten behoeve van milieuvriendelijke, sociaal-ethische en fair-trade projecten;
- Het verrichten van onderzoek naar de werking van goede doelen en naar ontwikkelingsproblematiek – zulks in de meest ruime zin des woords – waarbij bewustwording, verantwoordelijkheid en medezeggenschap in situaties van achterstand, uitbuiting en conflict een grote rol spelen;
- Het verspreiden van informatie die de stichting door haar werkzaamheden verzamelt en het deelnemen aan en bevorderen van veranderingsprocessen op de gebieden waarop de stichting werkzaam is.

1.3. Samenstelling bestuur en directie

De heren Jan Mol en John Dercksen en mevrouw Anne-Marie Nuss vormen gezamenlijk het bestuur van stichting Pequeno. Allen bekleden deze functie onbezoldigd.

De directie bestaat uit dhr. Stasio Komar en mevr. Irene Mol, die beiden op parttime basis het dagelijks beheer van de stichting op zich nemen.

De directie heeft daarnaast de mogelijkheid om advies in te winnen over zaken van zeer uiteenlopende aard bij Frank Mol, die vrijwillig zijn diensten aan de stichting aanbiedt.

2. Activiteiten 2007

2.1. Inleiding

In het jaar 2007 is erg veel aandacht besteed aan activiteiten die te maken hebben met het op gang brengen van verandering in de beeldvorming over goede doelen en het feit dat de goede doelensector er te weinig in slaagt om deze beeldvorming aan te laten sluiten bij de realiteit. Er hebben heel wat telefoontjes, mailwisselingen en gesprekken plaatsgevonden, die gericht waren op het uitdragen van onze visie over dit onderwerp. We ontdekken daarbij meer en meer dat het onderwerp leeft in de hele samenleving, maar onderkennen zeker dat de rol die Pequeno kan spelen heel klein is. Velen vragen zich af waarom zo'n kleine partij als Pequeno zich met dergelijke omvangrijke vraagstukken bezighoudt. Het antwoord hierop is dat we al jaren een aantal van onze eigen projectdeelnames grondig analyseren en dat we als gevolg daarvan ons hebben verdiept in de mate van toezicht op goede doelen in het algemeen. Omdat Pequeno in de positie is om onafhankelijk als criticus naar buiten te treden, zien we het als onze verantwoordelijkheid om dat dan ook te doen. Bovendien zijn we ervan overtuigd dat, mits op een goede manier gecommuniceerd, het aanpakken van misstanden het vertrouwen van het publiek alleen maar kan vergroten. Wat het resultaat is van al onze acties, die zowel één op één plaatsvinden als in een groter verband, is niet meetbaar. We zien het dan ook meer als een leerproces. Er zijn zeker momenten dat de tegenwerking groot is en dat we uitgeput en moedeloos worden. Maar ondanks dat zijn er toch nog steeds voldoende signalen, waaruit we kunnen opmaken dat het zeker zinvol is om door te gaan. Veranderingsprocessen kosten nu eenmaal veel doorzettingsvermogen en tijd. Wij zullen ons dan ook ervoor blijven inzetten om de discussie over de zin en werking van ontwikkelingssamenwerking op gang te brengen en te houden. Het blijft immers water naar de zee dragen als we enerzijds "helpen" en anderzijds ons eigen economisch handelen niet onder de loep willen nemen.

Mede vanwege het feit dat sommige ontwikkelingen een lange aanloopfase hebben, is er in 2007 maar minimale financiële steun aan projecten uitgegeven. We zetten bewust niet onze deur wijd open voor aanvragen. We hechten meer waarde aan een organische groei van onze activiteiten, waarbij in veel gevallen het initiatief van onszelf uitgaat. Deze manier van werken leidt soms tot een vruchtbare uitwisseling zonder dat daar dan ook meteen financieel een bijdrage voor nodig is. Soms resulteert het in een samenwerking waarbij de bijdrage van Pequeno wordt gegeven in de vorm van tijd, kennis en inzet en niet in de vorm van geld. In andere gevallen is het juist belangrijk dat Pequeno financiële steun verleent, waardoor anderen in de gelegenheid worden gesteld hun werk te kunnen doen. Ook komt het voor dat de door Pequeno benaderde partij niet toe is aan datgene waar Pequeno een bijdrage aan zou willen leveren. We zijn van mening dat het in zo'n geval niet wenselijk is om de geplande steun toch door te zetten. Het zou absurd zijn om over te gaan tot steun als de voorbereidingen tot het besteden van de steun en dus tot een bevredigend resultaat nog niet duidelijk zijn.

Tenslotte achten we het van groot belang om ook ons investerings- / beleggingsbeleid zodanig te richten dat niet de grootste financiële winst op de eerste plaats komt, maar eerder de maatschappelijke opbrengst. NGO's hebben het vaak over projecten, die door hen worden opgezet of ondersteund, en laten na zich bezig te houden met de invulling van het eigen duurzame handelen. Pequeno gaat ervan uit dat ook een verantwoord beheer van het aan haar toevertrouwde fonds tot het begrip "projecten" zou moeten worden gerekend. Verderop in dit verslag zal worden toegelicht in hoeverre Pequeno deze intentie heeft waargemaakt.

2.2. Samenwerking Solidaridad, Triodos Innovation Fund en Pequeno

In februari 2007 is er door Jan Willem Roëll, fondsmanager van Triodos Innovation Fund (TIF), contact met Pequeno gezocht met de vraag of er interesse bestond in een mogelijke samenwerking op het gebied van ontwikkeling van ecologische/fairtrade producten. TIF heeft al ruime ervaring als aandeelhouder van bestaande ondernemingen, die door Solidaridad zijn opgericht, zoals Kuyichi, Agrofair en Fair&Co. TIF en Solidaridad waren gezamenlijk op zoek naar potentiële partners om een nieuwe BV op te richten. Deze BV zou zich uitsluitend gaan

bezighouden met het ontwikkelen van businessplannen voor ecologische en fairtrade producten met als doel deze tot nu toe niche-markt een impuls te geven naar een volwaardige mainstream-markt. Zowel Solidaridad, TIF als Pequeno zijn ervan overtuigd dat het moment daarvoor rijp is en dat het dus hoognodig is om daarin te investeren. In de loop van 2007 hebben de drie partijen zich gecommitteerd en is de oprichting van de nieuwe BV in gang gezet.

Gaandeweg de besprekingen werd duidelijk dat alle drie de partijen een geheel eigen know-how in kunnen brengen. Solidaridad heeft een zeer groot netwerk met producenten in ontwikkelingslanden en veel kennis betreffende de ketenverantwoordelijkheid. Triodos heeft veel expertise op het gebied van financiering van duurzame ondernemingen en kan uitstekend adviseren bij het ontwikkelen van goede businessplannen. Pequeno heeft een visie ontwikkeld, waarbij ontwikkelingssamenwerking en duurzaam ondernemen elkaar raken. Bovendien heeft Pequeno ervaring in het analyseren van informatie, die door organisaties wordt verschaft in de richting van donateurs cq consumenten. Van belang is dat deze informatie inzichtelijk wordt gemaakt en op feiten berust. Daarnaast zit in het bestuur van Pequeno veel kennis en ervaring op het gebied van Venture Capital voor nieuwe of jonge ondernemingen.

Aangezien het succes van maatschappelijk verantwoorde producten valt of staat bij een gezonde balans tussen zakelijkheid en idealisme, hebben wij er alle vertrouwen in dat dit nieuwe initiatief tot een vruchtbare samenwerking zal leiden. De mate van duurzaamheid, het inzichtelijk maken van de productieketen, hoe de producenten bij het proces betrokken kunnen worden en de wijze waarop daarover wordt gecommuniceerd zal binnen deze samenwerking ook een belangrijke rol gaan spelen.

2.3. Goede Doelensector

In 2007 is Pequeno gestaag doorgegaan met het aankaarten van het feit dat de goede doelensector zich voornamelijk richt op kwantitatieve zaken als het verhogen van binnengehaalde fondsen en het daarmee samenhangende vergroten van het publieksvertrouwen. Wij zijn van mening dat het hoofddoel zou moeten zijn het bestrijden en oplossen van de problemen waar de wereld van nu voor staat. Dat daarvoor mensen en middelen nodig zijn, is evident. Maar als je de publiekscampagnes, wervingsacties, media en jaarverslagen van goede doelen erop naleest, wordt zichtbaar dat alle marketing- en communicatietechnieken voornamelijk worden ingezet op imago-opbouw en op het binnenhalen van zoveel mogelijk donateurs / donaties. Of bij het betrokken publiek daarmee vertrouwen wordt gewekt in de activiteiten van goede doelen, nadat het geld geschonken is, is nog maar de vraag. De discussie of dat vertrouwen niet versterkt moet worden door open te communiceren over zowel positieve als negatieve resultaten, wordt wel gevoerd maar in de diverse publicaties van de goede doelen wordt het veel te weinig zichtbaar gemaakt. De vrees voor verlies van donateurs bij negatieve berichtgeving lijkt de toon van de publiciteit en de werving zodanig te bepalen, dat men liever positief kleurt. Het gevaar daarvan is dat het publiek verwend wordt met succesverhalen en dat er geen leerproces op gang komt waarbij duidelijk wordt gemaakt dat de werkelijkheid veel genuanceerder is. Door deze imago-gebonden communicatie riskeert men altijd weer een omslag van het publieksvertrouwen, zodra zich een schandaal voordoet. De verantwoordelijkheid van media daarbij is zeer groot, zowel in het aankaarten van problemen als in de eis tot een zo groot mogelijke objectiviteit. Naast de koortsachtige jacht op de gunsten van het publiek zijn er, vooral van de kant van de overheid en de keurmerken steeds meer eisen geformuleerd waaraan projectaanvragen en evaluaties achteraf moeten voldoen. Wij zijn van mening dat de huidige tendens naar uitgebreide formuleringen van doelstellingen en een tijdrovend systeem van evaluatie achteraf niet kan voorkomen dat er dingen misgaan. Men kan nooit ondervangen dat projecten, die zich op een heel lastig meetbaar terrein afspelen zoals mensenrechten, geweld of corruptie, vaak lastig meetbaar zijn. Het is daarom ook de vraag of deze ingeslagen weg wel moet worden voortgezet. Pequeno pleit ervoor om meer aandacht te richten op voorlichting en bewustwording van het publiek over haalbaarheid van doelen dan aan tijdrovende en geldverslindende evaluatieprocedures en impactmetingen.

Onder het Nederlandse publiek leeft veel wantrouwen of er nu werkelijk verbetering komt in de leefomstandigheden van de allerarmsten. Er komen steeds meer geluiden dat je beter kunt geven aan zgn. kleine particuliere initiatieven dan aan gerenommeerde ontwikkelingsorganisaties. Daarnaast heeft een groeiend aantal Nederlanders de behoefte om zelf de handen uit de mouwen te steken. Dit houdt in de praktijk vaak in dat men over de hoofden van de doelgroep heen en met een te blind vertrouwen, voortkomend uit een ongebreidelde behoefte tot goed doen, totaal de

plank misslaagt. En in het ergste geval levert het alleen nog maar meer schade op wanneer een visie ontbreekt. Het is zorgwekkend dat de gevestigde partijen dit fenomeen omarmen. Voor een deel uit terechte zorg dat het anders helemaal fout gaat, maar helaas ook omdat de kleine initiatieven een serieuze concurrentie vormen voor de grote ontwikkelingsorganisaties. En, zoals gezegd, zou de goede doelensector er goed aan doen om zich niet tot die zinloze, energie- en geldverslindende competitie te laten verleiden.

Pequeno vindt dat er hoognodig gezocht moet worden naar een middenweg tussen het min of meer traditionele blinde vertrouwen van de vele goedbedoelende particulieren en de zgn. professionalisering van de bestaande organisaties, die voortdurend gebukt gaan onder een bureaucratisch systeem van regeltjes en codes. Het produceren van stapels rapporten kan niet voorkomen dat de klachten van de doelgroep niet worden gehoord, laat staan worden aangepakt. Zolang er niet met man en macht wordt gewerkt aan een zo goed mogelijk functionerend klachtensysteem, waarbij vertrouwelijk en vrijuit door zowel de begunstigde doelgroep als door donateurs kan worden gepraat, zolang is er in ieder geval niet alles gedaan om een belangrijke angel uit ontwikkelingssamenwerking te halen.

2.3.1. Onderzoek en activiteiten m.b.t. het CBF

Korte geschiedenis

In 2005 is door Pequeno een klacht ingediend bij het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) over misbruik van het CBF logo door organisaties die het keurmerk niet mochten voeren. Daarop is geen antwoord ontvangen.

In 2006 is de klacht opnieuw onder de aandacht van het CBF gebracht. Tevens heeft Pequeno in 2006 een onderzoek laten uitvoeren waarbij beweringen over het CBF-Keur en de Verklaring van geen Bezwaar van het CBF door zowel keurmerkhouders, als niet-keurmerkhouders en externe partijen onder elkaar zijn gezet. De onjuiste bewering dat het CBF een garantie biedt dat donaties goed terechtkomen, blijkt in allerlei vormen breed te worden verspreid. Dit komt hoogstwaarschijnlijk omdat het CBF dat zelf ook heeft beweerd.

In 2006 is een nieuwe klacht neergelegd bij het CBF over de rol van de Wilde Ganzen, als keurmerkhouders, binnen het project in Paty do Alferes. Over dit project heeft Pequeno nl. in 2006 een definitief rapport afgerond, dat aan het CBF is voorgelegd. In 2006 heeft voor de eerste keer een persoonlijk gesprek met de toenmalige adjunct-directeur en een senior-controller van het CBF over deze case-studie plaatsgevonden. Tevens heeft Pequeno bij het CBF de discussie op gang gebracht over bovengenoemde misleidende werking van het keurmerk en de valse verwachtingen die dit bij het publiek teweegbrengt. Het CBF heeft de Wilde Ganzen hierover aangesproken en er is Pequeno meegedeeld dat er bij de Wilde Ganzen verbetering was gekomen op de controle op bestedingen.

Onderzoek naar kennis over het CBF bij het Nederlandse publiek

Pequeno heeft de indruk dat het Nederlandse publiek denkt dat het CBF meer controleert dan dat het werkelijk doet. Het CBF heeft jarenlang beweerd dat het de bestedingen controleert. In eerste instantie gebeurde dat helemaal niet en sinds een paar jaar wordt slechts in de boekhouding van de keurmerkhouders gekeken of en hoeveel van de geworven fondsen daadwerkelijk is uitgegeven aan de doelstelling. Daarnaast wordt getoetst of de keurmerkhouders zelf voldoende controle uitoefent op bestedingen op projectniveau. Het CBF doet dit dus niet. Over dit onderwerp is Pequeno met het CBF in discussie gegaan. En om deze veronderstelling wetenschappelijk aan te tonen is samenwerking gezocht met de leerstoel Filantropie van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Pequeno heeft, in samenspraak met de aan de leerstoel verbonden onderzoeker René Bekkers, in 2006 een aantal vragen opgesteld die, als onderdeel van een uitgebreider onderzoek, aan het Nederlandse publiek zijn gesteld. Het doel was om de werkelijke kennis en opvattingen over het CBF te peilen. In december 2006 is door René Bekkers het resultaat in een rapport vastgelegd. Pequeno heeft dit rapport aan de directeur van het CBF gestuurd en in januari 2007 ging het CBF in discussie over de volgens hen onjuiste interpretatie van de antwoorden op de vragen. Er is een bijeenkomst aan gewijd met René Bekkers, de directeur van het CBF, een senior-onderzoeker van het CBF en Pequeno. Pequeno was het niet eens met de argumenten van het CBF. René Bekkers was wel bereid de resultaten aan te passen betreffende een paar onderzoeksvragen. In wezen werd het een discussie over taal, waarbij woordkeuze en formulering eindeloos tot onenigheid kan

leiden. Uiteindelijk is, na een lange heen en weer discussie, het onderzoeksrapport toch aangepast, maar de eindconclusie bleef min of meer gelijk. Het CBF heeft zich erbij neer moeten leggen, maar was het er niet mee eens. In maart 2007 was het rapport "Kennis van het CBF-Keur, vertrouwen in goede doelen en geefgedrag" definitief afgerond.

De conclusie kan als volgt worden samengevat:

"Bijna vier op de tien Nederlanders (38,9%) zegt het CBF-Keur te kennen. Een grote meerderheid van de Nederlanders blijkt echter niet te weten waar het CBF-Keur precies voor staat. Zelfs onder degenen die het CBF-Keur zeggen te kennen geeft 49% geen enkel juist antwoord op drie kennisvragen over de inhoud van het CBF-Keur. Nederlanders denken bijvoorbeeld dat het CBF-Keur garandeert dat alle giften volgens de beloften besteed worden. Dat is echter niet het geval. Nederlanders die het CBF-Keur kennen zijn wel in ruime meerderheid op de hoogte van het feit dat het CBF-Keur een maximum inhoudt aan fondsenwervingskosten (25%).

De overschatting van de controle op goede doelen hangt samen met het vertrouwen dat Nederlanders hebben in goede doelen. Wie meer vertrouwen heeft in goede doelen, denkt dat het CBF op meer punten controleert dan het in feite doet. In mindere mate hangt het vertrouwen in goede doelen samen met juiste kennis over het CBF-Keur."

"Daarnaast blijkt dat de bekendheid van het CBF-Keur ook op andere manieren het geefgedrag bevordert. Zowel het aantal giften aan goede doelen als het totaalbedrag zijn hoger onder degenen die het CBF-Keur kennen dan onder degenen die het CBF-Keur niet kennen, zelfs als we rekening houden met de overschatting van de controle op goede doelen door het CBF.

Er schuilt een gevaar in de overschatting die Nederlanders hebben van de mate van controle op goede doelen door het CBF." (citaat uit het rapport van René Bekkers)

Op Pequeno's website is het onderzoeksrapport in zijn geheel te lezen. Pequeno heeft zowel aan René Bekkers als aan de leerstoel gevraagd of zij het rapport ook op hun websites wilden plaatsen. De leerstoel zegde toe dat er een ISBN-nummer zou worden aangevraagd en dat het dan zou worden geplaatst. Voor zover Pequeno bekend is, is dat nooit gebeurd. Op de nieuwe website van de leerstoel wordt het onderzoek wel vermeld. Op de site van René Bekkers is het onderzoek niet vermeld en dus ook niet te downloaden. En het zal niemand verbazen dat het CBF het onderzoek graag op geheel eigen wijze interpreteert. In het jaarverslag van 2007 meldt het CBF "Uit onderzoek van wetenschapper de heer R. Bekkers, verbonden aan de Universiteit van Utrecht en de Vrije Universiteit, blijkt dat donateurs eerder geneigd zijn meer geld te geven aan goededoelenorganisaties met het CBF-Keur dan zonder CBF-Keur. Het CBF is een oriëntatiepunt wat betreft donateursvertrouwen. Daarbij vervult het CBF-Keur een belangrijk instrument voor een groot gedeelte van de donateurs." Er wordt niet vermeld welk onderzoek het hier betreft. Dat er door Pequeno onderzoek is verricht naar de inhoudelijke kennis over het CBF en dat de uitslag daarop serieuze aandacht vereist, wordt in het jaarverslag van het CBF van 2007 niet genoemd. Tevens wordt de kritiek op het CBF, die Pequeno tijdens intensief overleg met het CBF heeft voorgelegd, niet vermeld in het jaarverslag van het CBF. Dit is wel zorgwekkend. Zeker omdat het CBF, als toezichthouder, een voorbeeldfunctie zou moeten vervullen in het transparant rapporteren over zowel "positieve" als "negatieve" ontwikkelingen. Daarnaast heeft het CBF aangekondigd meer aandacht te besteden aan een klachtenprocedure. Pequeno vraagt zich af hoe dit gaat verlopen, zeker gezien de wijze waarop het CBF omgaat met klachten die gericht zijn op de eigen organisatie.

Publicaties over het CBF waar Pequeno een rol in speelde

In het februarinummer van het Vakblad Fondsenwerving is een opiniestuk van Irene Mol verschenen met als titel "CBF (on)afhankelijk?"

In mei 2007 verscheen in het maandblad OnzeWereld een lang artikel "Creatief met het CBF-Keur" van Han van de Wiel. Pequeno heeft de journalist uitgebreid te woord gestaan en veel van Pequeno's kritiek op het CBF is in het artikel opgenomen.

Overige activiteiten betreffende CBF

Er is door het CBF gereageerd op het opiniestuk uit het Vakblad Fondsenwerving in een schrijven van de directeur van het CBF, Adri Kemps. En naar aanleiding van het opiniestuk heeft het CBF verzocht om nogmaals een gesprek te hebben. Daar heeft Pequeno gehoor aan gegeven en in april 2007 is door partijen opnieuw uitgebreid met elkaar gesproken, waarbij het CBF heeft uitgelegd in welke lastige positie ze zich bevindt. Pequeno heeft daarentegen nogmaals geprobeerd duidelijk te maken waar Pequeno vindt dat het CBF echt actief verandering moet aanbrengen in het eigen functioneren en in de informatie die het CBF over zichzelf verspreidt.

In 2007 heeft Pequeno veel aandacht besteed aan onderzoek naar de zgn. onafhankelijkheid van het CBF, naar de misleidende informatie die over het CBF wordt verspreid en naar de reikwijdte van het CBF binnen de Nederlandse samenleving.

Pequeno was van plan om een rapport te maken over de bevindingen van dit reeds jarenlange onderzoek. Vooralsnog is er geen definitief eindrapport gemaakt, omdat het lastig was om met het schrijven ervan de actualiteiten te blijven volgen.

Vooruitzichten voor 2008

Pequeno zal in 2008 blijven proberen om de resultaten van eigen onderzoek naar het CBF zowel binnen als buiten de goede doelensector onder de aandacht te brengen. Hierbij zal met name gefocust worden op de volgende vier punten:

1. Het CBF zegt zowel de belangen van het Nederlandse publiek te dienen als die van de betrokken rechtspersonen. Volgens Pequeno is het onmogelijk om deze beide in zich tegenstrijdige doelstellingen binnen één organisatie te verenigen.
2. Het CBF beweert de bestedingen van de keurmerkhouders te controleren. Pequeno vindt dat misleidend omdat de controle niet verder gaat dan de boeken en controle-activiteiten van de keurmerkhouders.
3. Het CBF noemt zich een onafhankelijk toezichthouder. Pequeno wil aantonen dat deze bewering ernstig in twijfel getrokken zou moeten worden vanwege een aantal CBF-activiteiten waarmee duidelijk fondsenwervende belangen worden gediend. Ook zouden de nevenfuncties van de bestuurders tegen het licht moeten worden gehouden en zou de financiële afhankelijkheid van het CBF t.o.v. de keurmerkhouders verder moeten worden geanalyseerd.
4. Pequeno zal met interesse de klachtenprocedure van het CBF volgen en zonodig daarover in discussie gaan.

2.3.2. Activiteiten m.b.t. de opheffing van de Donateursvereniging

In de eerste maanden van 2007 was het verdacht stil rond de Donateursvereniging (DV). Het bestuur publiceerde geen jaarverslag en er kwam ook geen enkel bericht over de toegezegde afsluitende ALV, die nog gehouden moest worden. Bovendien moest er duidelijkheid komen over de besteding van een donatie, die afkomstig was van de stichting Coins for Care (waarvan de voorzitter, Esther Jacobs, van de DV tevens initiatiefneemster was). De belangenverstrengeling die in deze kwestie een rol speelde, was een belangrijke aanleiding om de vinger aan de pols te blijven houden. Het bestuur van de DV brak voortdurend alle regels, zowel formeel als informeel.

Enerzijds had het bestuur zich volledig teruggetrokken terwijl anderzijds de website operationeel bleef en de voorzitter van de Donateursvereniging, die haar activiteiten openlijk had beëindigd, wel nog steeds namens de DV plaatsnam in de jury van de Transparantprijs. Het groepje kritische verontruste leden, ontstaan in 2006, is in de loop van 2007 teruggebracht van 7 tot 5 leden. Dit groepje was zeer gemotiveerd om de onderste steen boven te krijgen en om aan de kaak te stellen dat het bestuur moest beseffen dat het een vereniging betrof met de daarbij behorende wettelijke verplichtingen. Een initiatief dat met zoveel publiciteit en zelfingenomenheid was gelanceerd en dat zo hoog had opgegeven over de noodzaak tot transparantie van de goede doelensector mocht niet, onder bedenkelijke voorwendsels, zomaar met de stille trom worden opgeheven. Zeker niet omdat blijkbaar niet duidelijk was dat men een vereniging had opgericht waarbij de Algemene Ledenvergadering (ALV) een belangrijke stem heeft.

In de maanden september en oktober van 2007 heeft Pequeno veel energie gestoken in deze zaak. Er was dagelijks intensief overleg tussen de 5 verontruste leden onderling, met de pers, met andere leden die wel of niet de actie van de 5 leden ondersteunden, met de kascommissie, met de accountant en de advocaat en voor zover mogelijk met het bestuur. Via één van deze 5 leden is er een advocaat aangetrokken, die in eerste instantie een aantal zaken bij het bestuur heeft aangekaart. Het bestuur was overduidelijk aan het tijdrekken en gebruikte de accountant van PwC, die (als partner van de DV in de Transparantprijs) op vrijwillige basis de jaarrekening moest goedkeuren, als excuus voor de vertraging van de publicatie van het jaarverslag en in het verlengde daarvan van de afsluitende ALV. PwC had overigens een nauwe band met de DV, omdat ze gezamenlijk de Transparantprijs hebben opgezet. De Transparantprijs is een jaarlijks terugkerende prijs voor de meest transparante jaarrapporten van goede doelenorganisaties. Met deze prijs en de uitreiking ervan wordt veel publiciteit gezocht en op deze manier is de prijs een paradepaardje van de goede doelensector geworden. Het oordeel van PwC betreffende de goedkeuring van de cijfers van de DV werd daarom door het groepje van 5 ernstig in twijfel getrokken. Overigens heeft het groepje van 5 een brief naar de voorzitter van de jury van de

Transparantprijs, Morris Tabaksblad, gestuurd betreffende het curieuze feit dat Esther Jacobs, als voorzitter van de DV, nog altijd in de jury zat terwijl de DV al ruim een half jaar de activiteiten had gestaakt en het bestuur van de DV zelf geen transparantie aan haar leden verschaft. Op deze brief is nooit een antwoord ontvangen.

Onder druk van de advocaat werd uiteindelijk een datum voor de afsluitende ALV bekendgemaakt. Maar aangezien het bestuur inzake het bijeenroepen van de ALV en het informeren van de leden betreffende de aangekondigde opheffing nog steeds ernstig tekortschoot, is besloten om met behulp van de advocaat het bestuur te dagvaarden via een kort geding. Verder wilde het bestuur niet aan de eis van de 5 leden voldoen om hen inzage te verschaffen in de ledenlijst. De 5 leden vonden dat ze daar recht op hadden omdat je als lid van een vereniging recht hebt te weten met wie je je verenigt. Omdat er in de eerste jaren alleen digitale ALV's werden gehouden in de vorm van een door het bestuur opgestelde enquête en geen fysieke ALV's, was het voor de leden onmogelijk elkaar te kennen en inzicht te verkrijgen in de communicatie die tussen andere leden en het bestuur plaatsvond. Er was niet te achterhalen hoeveel leden de DV telde en welk percentage van de leden afkomstig waren uit de wervende goede doelensector. Hierdoor kwam het oorspronkelijke doel van de vereniging, namelijk het behartigen van de belangen van donateurs, in het geding.

Bovendien waren er grote twijfels ontstaan over de wijze waarop het bestuur was omgegaan met de schenking van Coins for Care en met een schenking die in de oprichtingsfase van de DV was gedaan door een grotere donateur. De 5 verontruste leden waren van mening dat zij, doordat zij niet wisten wie de andere leden waren, niet in staat werden gesteld overleg te plegen met alle leden over deze onduidelijkheden.

Er is advies ingewonnen bij diverse specialisten in het verenigingsrecht en de kansen leken gunstig. Op 19 oktober 2007 heeft het kort geding plaatsgevonden. Vlak voor de rechtszitting heeft de advocaat van het bestuur bekend gemaakt dat een aantal eisen door hen werden ingewilligd. Een van de belangrijkste eisen die echter van kracht bleef, was het beschikbaar stellen van de ledenlijst vóór de ALV van 30 oktober aan de 5 leden. Bovendien had het bestuur aangegeven dat ze de ledenlijst zou vernietigen zodra de ALV had ingestemd met de opheffing van de vereniging. De groep van 5 vroeg de rechter dit tegen te gaan. De uitspraak en de motivatie van de rechter, resp. op 25 okt. en 1 nov. waren zeer teleurstellend. De 5 leden waren op alle punten in het ongelijk gesteld en de kosten van het proces en de kosten van de advocaat van de tegenpartij moesten door de 5 leden worden vergoed. Deze uitspraak is verbijsterend en ondermijnt het democratische verenigingsrecht. Het belangrijkste motief van de rechter was dat de leden recht hadden op privacy. Tegenstanders van deze uitspraak zijn van mening dat de rechtsvorm vereniging inhoudt dat mensen met eenzelfde doel zich kunnen verenigen om gezamenlijk dat doel te realiseren en dat het daarom juist van belang is om elkaar te kennen. Door lid te worden van een vereniging doe je dus afstand van je privacyrecht binnen de besloten vereniging. Op een andere manier is het namelijk onmogelijk om als vereniging te opereren. Deze rechtelijke uitspraak houdt in dat ieder individu in Nederland een vereniging kan beginnen, een x-aantal leden kan opvoeren als achterban, daarmee activiteiten kan ontplooiën en deze in de publiciteit brengen zonder dat de leden elkaar kennen en zonder dat te achterhalen is hoeveel leden er werkelijk zijn. Het feit dat een deel van het bestuur, inclusief de voorzitter, de oprichters waren en in die zin nooit door de leden waren gekozen, maakt dit besluit nog verontrustender. Deze zaak is een uitgesproken voorbeeld van de mogelijkheid om een éénmansvereniging op te richten en deze op een zeer ondemocratische manier te leiden. Hiermee komt de oorsprong van de rechtsvorm "vereniging", als democratisch orgaan, ernstig in het geding. Het bestuur van de DV heeft door de uitspraak van de rechter de volledige volmacht gekregen om de informatie te beheren en naar wens te manipuleren. Het democratische gehalte van de afsluitende ALV op 30 oktober 2007 was dan ook een wassen neus. Het bestuur kon door haar exclusieve toegang tot het ledenbestand naar believen "stemvee" optomemelen terwijl het groepje van 5 daartoe geen mogelijkheid had omdat ze de leden niet kende. Hiermee leek de agenda en de uitslag van de vele stemrondes al bij voorbaat volledig geregisseerd. Alle vragen en bewijsstukken van het groepje van 5 werden in de wind geslagen door een grote meerderheid aan stemmen. Op deze manier is het mogelijk geweest dat zelfs twee bestuursleden werden gekozen als vereffenaars en als bewaarders van de stukken. Hiermee konden vele onduidelijkheden in de boekhouding en onjuiste feiten uit het jaarverslag met betrekking tot het opheffen van de vereniging in de doofpot verdwijnen. Het bestuur van de Donateursvereniging had alle touwtjes in handen en de 5 leden hadden het nakijken. Alle communicatie in de vorm van de website en nieuwsbrieven en in de media werd door het bestuur geregisseerd. Hierdoor kon het bestuur een beeld over zichzelf en de resultaten van de DV scheppen, die ver bezijden de waarheid lag en die voor de buitenwereld onmogelijk te

verifiëren was. En zo geschiedde. Het is onbegrijpelijk dat dit in een democratie als Nederland kan gebeuren. Deze hele affaire heeft bij Pequeno een bittere nasmaak nagelaten en, althans in dit geval, het vertrouwen in het Nederlandse rechtssysteem niet bepaald versterkt.

2.3.3. Project “Realistisch Geven”

Het oorspronkelijke projectvoorstel, zoals dat in 2006 werd opgezet, is na verspreiding en diepgaand overleg uiteindelijk niet in die vorm opgepakt. Maar de kern is nog steeds actueel. Alleen is er gezocht naar een manier om de boodschap uit “realistisch geven” over te brengen die dichter bij onze mogelijkheden ligt.

In de loop van 2007 publiceerde onderzoeksbureau Intraval het langverwachte rapport “Goed Bedoeld” waarin de resultaten van de doorlichting van de goede doelensector in opdracht van het Ministerie van Justitie werden geopenbaard. Pequeno heeft aan het onderzoek meegewerkt en een dele van de informatie die Pequeno had verstrekt is opgenomen in het rapport. Naar aanleiding van het rapport heeft Pequeno in oktober 2007 een discussiestuk geschreven, bestemd voor de goede doelensector zelf. Deze notitie bevat een introductie over de motivatie van Pequeno aan de hand van Pequeno’s ervaringen, een korte analyse van de tekortkomingen van goede doelensector en tot slot zijn er een negental suggesties tot verbetering uitgewerkt. Deze mogelijkheden tot verandering hebben vnl. betrekking op het ontrafelen van enerzijds fondsenwervende belangen en anderzijds donateursbelangen. Pequeno is van mening dat deze belangen in alle gelederen van de goede doelensector worden vermengd. Juist omdat geven alleen maar op vertrouwen kan berusten en de donateur niets concreets in handen heeft, zou de sector er alles aan moeten doen om dat vertrouwen waard te zijn. En dat begint met het zoveel mogelijk gescheiden houden van belangen en transparant zijn over het beleid en de activiteiten van de organisatie.

Pequeno heeft Intraval gevraagd of zij voor Pequeno kon bemiddelen in contact met de overheid. Dit is niet echt gebeurd, maar er is wel een naam doorgegeven van degene waarmee Intraval veel contact heeft gehad tijdens de onderzoeksperiode. Pequeno heeft in 2007 met Dhr. Buwalda, afdeling preventie van het Ministerie van Justitie, contact gezocht. Dhr. Buwalda is overigens bij het CBF betrokken als waarnemer namens het ministerie van Justitie. Er heeft een ontmoeting plaatsgevonden, maar al gauw bleek dat de overheid de sector zelf verantwoordelijk houdt voor het toezicht. Om discussie op gang te brengen of specifieke misstanden aan de kaak te stellen moesten we binnen de sector zelf maar aan de bel trekken. De overheid heeft maar één aanspreekpunt, nl. de SBF (Samenwerkende Brancheverenigingen Filantropie). Dit betekent dat Pequeno, als lid van de FIN (Fondsen in Nederland), daar moet aankloppen omdat de FIN onder de koepel SBF valt. Zodoende heeft Pequeno het discussiestuk gestuurd aan de toenmalige voorzitter van de FIN, Jan Scherphuis. Deze heeft zeer kort gereageerd op het stuk, waarbij hij het stuk heeft doorgestuurd aan de nieuwe voorzitter Rien van Gendt en aan de directeur Rick Wagenvoort met de opmerking dat zij er zeker gevolg aan zouden geven. In 2007 is hierover geen reactie ontvangen.

Hoewel wij van mening zijn dat het vertrouwen in de effectiviteit van goede doelen valt of staat met volledige helderheid over de activiteiten en de bestedingen, wijzen vele signalen erop dat de goede doelensector zich hoofdzakelijk focust op marketing en PR. Vele Nederlanders zijn zeer gemotiveerd om goed te doen maar denken nauwelijks na over welke zaken zij vinden dat een werkelijke bijdrage leveren aan verbetering van de wereld. Het lijken meer sentimentele en soms zelfs oppervlakkige motivaties die aanzetten tot actie of tot geven. En de goede doelen spelen daarop in. Maar door deze puur emotionele keuzes is de branche ook heel kwetsbaar als er iets fout blijkt te gaan.

Vooruitzichten

In de komende jaren zal Pequeno blijven zoeken naar manieren om deze problematiek op de kaart te zetten en te houden.

In 2008 zullen bestaande relaties worden uitgebouwd. Zo is met één van de 5 verontruste DV leden, Dhr. Gert Jan Vuyk, afgesproken om een aantal zaken uit te diepen. Pequeno zal daarnaast ook nieuwe contacten aanknopen om te proberen tot meer samenwerking te komen met mensen die onze zorgen delen betreffende de huidige mondiale stand van zaken en de wijze waarop daarmee door goede doelen en door donateurs wordt omgegaan. In 2007 is er een Comité tegen de Goede Doelen Gekte gelanceerd. Dit Comité is opgericht door een klein clubje mensen, die zich

op het standpunt stellen dat de huidige hang naar liefdadigheid de aandacht afleidt van waar het werkelijk om gaat in het streven naar een menswaardig bestaan voor alle aardbewoners. Pequeno is van plan om met het comité contact te zoeken en te kijken of er een mogelijkheid is om samen te werken. Daarnaast zal Pequeno elke gelegenheid aangrijpen om te blijven werken aan een bewustwordingsproces betreffende de vaak stereotiepe denkpatronen over goed doen.

2.4. Publicaties

De website www.pequeno.nl van Stichting Pequeno werd in 2007 in stijgende lijn bezocht. Zeker als Pequeno in de media werd genoemd, nam het aantal bezoekers toe.

Via de website wordt af en toe contact met Pequeno gezocht. In sommige gevallen leidt dat tot meer contact en in andere gevallen blijft het bij een korte formele uitwisseling.

Wel wordt steeds meer duidelijk dat de website niet de juiste opbouw heeft om de werkwijze van Pequeno goed voor het voetlicht te brengen. Dus het is niet alleen de tijd die ontbreekt om de site te updaten maar ook de structuur schiet tekort om de huidige activiteiten van Pequeno een juiste plaats te geven. Natuurlijk is het nog steeds belangrijk dat er in ieder geval een site is om naar te kunnen verwijzen, maar de enigszins verouderde inhoud en de opbouw van de site voldoen op veel punten niet meer. Daarom is er al een voorzichtig begin gemaakt om te denken over een nieuwe website.

In 2007 heeft Pequeno aardig wat aandacht in de media gekregen.

1. In februari 2007 verscheen een opiniestuk over het CBF in het Vakblad Fondsenwerving.
2. Op 23 februari 2007 werd in Trouw uit het opiniestuk over het CBF geciteerd.
3. In de “Sem Fronteiras” editie van februari werd een artikel van de hand van Pequeno geplaatst, in het Nederlands en in het Portugees, genaamd “De ondergang van de kleinschalige familielandbouw in Brazilië”.
4. In het meinummer van het maandblad “Onze Wereld” verscheen het artikel “Creatief met het CBF-Keur, waakhond van de goede doelen schiet tekort”. Hierin komt Pequeno uitgebreid aan het woord.
5. In mei verscheen een update artikel over de DV in “FM-Weekly” (Filantropisch Magazine), waarin Pequeno mede aan het woord kwam. Maar pas in oktober tot ver in november was er veel aandacht in FM-Weekly rondom het kort geding en de afsluitende ALV van de DV. Pequeno heeft altijd een goede relatie met de vakpers onderhouden en vaak diende Pequeno als informatiebron. Dit alles kon niet voorkomen dat in de editie van 10 oktober Irene Mol (directeur van Pequeno) persoonlijk volledig onderuit werd gehaald. Vooral toen de brief aan de jury van de Transparantprijs dreigde het paradepaardje van goede doelenland in een kwaad daglicht te stellen werd de persoonlijke aanval op Irene, als luis in de pels, geopend. Dit was uiterst merkwaardig omdat de brief door 5 personen was ondertekend. Maar blijkbaar moest er één zondebok worden aangewezen. Dit heeft geresulteerd in een aantal verontwaardigde reacties (ook van een freelance redactrice van FM waarmee Irene altijd goed overleg pleegde) en op 25 oktober kreeg Irene de gelegenheid om in de vorm van een interview haar inhoudelijke motivatie en visie te geven. In reactie hierop werd in de uitgave van 1 november een column van Tom Doude van Troostwijk gepubliceerd, waarin een aantal beweringen uit het interview werden tegengesproken. Natuurlijk is het prima om in het blad de discussie aan te zwengelen, maar de toon die in de column werd gehanteerd was uiterst onplezierig en vooral ondermijnd voor een discussie. Dit was vooral opmerkelijk omdat er eerder in 2007 een heel plezierige kennismaking was geweest met Tom vanwege een sessie op het Civil Society Congres, waaraan Pequeno ook deelnam. Pequeno zou erg graag een constructieve inhoudelijke discussie hebben gevoerd, maar ook FM-Weekly, als vaktijdschrift voor de goede doelensector, liet een kans liggen om daartoe een platform te bieden. Pequeno heeft wel geprobeerd om één op één met Tom via de mail in gesprek te gaan. Dat leidde wel tot een korte mailwisseling, maar helaas heeft Tom de mailwisseling niet voortgezet. En dat juist op een moment dat het volgens Pequeno interessant begon te worden omdat het ging over een diepere reflectie over de rol die goede doelen zouden kunnen en moeten vervullen in de samenleving.
6. Het magazine over Latijns–Amerika en de Cariben “La Chispa” publiceerde in december 2007 het artikel “De schaduwzijde van idealisme”, waarin Pequeno zowel ervaringen als een visie tot verbetering uiteen heeft gezet. Tevens had Pequeno een lijstje met tips uitgewerkt, bestemd

voor kleine particulieren die zelf een initiatief starten. Helaas was er te weinig ruimte in het blad om deze tips te plaatsen.

Mede doordat Pequeno bepaalde kritieke onderwerpen aan de kaak heeft gesteld zijn er meer mensen die Pequeno kennen. Helaas heeft dit vermoedelijk geleid tot een beeld van Pequeno als luis in de pels of als Don Quichote, waarbij het feit dat Pequeno voortdurend probeert genuanceerd te blijven, niet voldoende uit de verf is gekomen. Pequeno merkt dat sommige van haar initiatieven geen kans krijgen en eenvoudig worden genegeerd of doodgezwegen. Gelukkig zijn er ook mensen en organisaties die Pequeno wel serieus nemen en die zeker de waarde zien van een onafhankelijke kritische partij, die punten aan de kaak stelt die om aandacht vragen.

Aan de in 2006 gestarte samenwerking met het tweetalige tijdschrift "Sem Fronteiras" is, buiten het feit dat er in februari 2007 nog een artikel is verschenen, verder geen vervolg meer gegeven. Het blad verkeerde in financiële moeilijkheden, maar Pequeno zag geen mogelijkheid om daar iets aan te kunnen verbeteren.

Ook is er in 2007 een aantal malen contact gezocht met landelijke media zoals Netwerk en Zembla. Dit heeft vooralsnog niet geresulteerd in verdere media-aandacht. Maar dat weerhoudt Pequeno er niet van om ook in 2008 te proberen om de zwakke punten met betrekking tot goede doelen in het algemeen en in het bijzonder onder de aandacht te brengen. Ook het debat over de rol van ontwikkelingssamenwerking en over de wildgroei in de particuliere initiatieven zal door Pequeno worden gevolgd en waar mogelijk ondersteund.

2.5. Projectsteun

In 2007 hebben onderstaande projecten op de een of andere wijze onder de aandacht gestaan van Stichting Pequeno. Dit kan zijn in de vorm van een financiële bijdrage of het verstrekken van een garantie. Ook overlegsituaties die wellicht in een later stadium tot steun kunnen leiden en relaties met projecten uit het verleden zonder dat er in 2007 nog een concrete bijdrage is geleverd, komen in dit hoofdstuk aan bod.

2.5.1. *Donaties aan projecten 2007*

2.5.1.1. **Projeto Galinha Crioula**

Naam Projectpartner APAESPE (Associação dos Pequenos Agricultores do Estado de Pernambuco), Noordoost Brazilië

Naam Project kippenfokkerij "Galinha Crioula"

Projectaanvraag in behandeling genomen in 2006

Bedrag (uitgekeerd in 2007) € 2.750,=

Achtergrond

APAESPE is een afdeling van een landelijk Braziliaans netwerk van de MPA (Movimento dos Pequenos Agricultores). APAESPE is een vereniging van kleine boeren in de staat Pernambuco in het noordoosten van Brazilië. Omdat ze zijn aangesloten bij de MPA krijgen ze logistieke en technische steun van medewerkers van de MPA. Op hun beurt maakt APAESPE deel uit van het draagvlak voor de MPA. De MPA is een beweging van kleine boeren en zet zich in om de bevolking op allerlei terreinen bij te staan, waardoor deze een grotere kans hebben op een menswaardig bestaan in rurale gebieden. De activiteiten bestaan uit educatieve programma's op het gebied van ecologische productiewijzen, diversificatie van gewassen, marktgericht denken, politiek bewustzijn met daarbij behorende rechten en plichten, het voeren van administratie etc. Daarbij worden ook bijeenkomsten georganiseerd waarbij uitwisseling en samenwerking wordt gestimuleerd. Ook heeft de MPA activiteiten ontwikkeld om de boeren te begeleiden bij het verkrijgen van kleine kredieten onder gunstige voorwaarden met de hoop dat de spiraal van armoede op den duur kan worden omgebogen.

Doelstelling

De steun van Pequeno was bestemd voor de aankoop van materialen voor het opzetten van een eenvoudige kippenfokkerij (ca. € 2000,=) plus de loonkosten voor een hulpkracht (ca. € 650,= voor

een periode van een half jaar). De rest van de materiaalkosten wordt opgebracht door de organisatie zelf die tevens vrijwilligers levert voor de werkzaamheden.

Het project, gelegen in de gemeente Ouricuri, in het westen van de deelstaat Pernambuco (Noordoost-Brazilië) staat onder beheer van APAESPE (Associação dos Pequenos Agricultores do Estado do Pernambuco). Het project heeft als doel het fokken van kippen van het ras "galinha crioula" of "caipira". Met de opbrengsten kan een deel van de activiteiten van de organisatie MPA / APAESPE, die zich inzet voor de belangen van de regionale boerenbevolking, worden gefinancierd. Tevens dient het project als experiment dat tot voorbeeld kan dienen voor andere gemeenschappen op het platteland in het hele gebied.

Verantwoording en voortgang

De hele fysieke opbouw van de kippenfarm is inmiddels gereed en diverse boerenfamilies leveren nu kippen die bestemd zijn voor het fokken. De kippenfokkerij wordt geleid door een lid van de basisgroepen waaruit de MPA / APAESPE is opgebouwd, senhor José Bezerra, geholpen door twee assistenten.

Het meest interessante aan het project is de belangstelling van andere boeren in de streek. De motivatie die door het voorbeeld wordt opgewekt blijkt veel groter dan verwacht. Het project bewijst immers het belang van het fokken van kippen voor het overleven van gezinnen op het platteland. Voor APAESPE is de sociale en culturele impact van het project in het dagelijkse leven van de boeren van grote betekenis. Op dit moment volgen al meer dan honderd gezinnen het voorbeeld na. Ze zijn zelf begonnen met het fokken van kippen en verkopen eieren op de lokale markten. Met ingang van november 2008 zal de farm worden uitgebreid met nog meer kippen en de productie van eieren.

Vanaf maart 2009, zal bij de fokkerij een moestuin worden aangelegd. Voor de productie van groenten zal de mest van de kippen worden gebruikt. Daarnaast heeft het project nog een stuk grond in gebruik genomen waar in de toekomst maniok en maïs moet worden geplant. De opbrengst hiervan zal weer dienen als voer voor de kippen.

De geplande inkomsten voor de financiering van de MPA zullen pas gegenereerd worden met ingang van juni 2009.

2.5.1.2. APAESPE

Naam Projectpartner APAESPE (Associação dos Pequenos Agricultores do Estado de Pernambuco), Noordoost Brazilië

Naam project steun aan coördinator Derli Casali

Projectaanvraag in behandeling genomen in 2006

Bedrag (uitgekeerd in 2007) € 1.500,=

Achtergrond

Pequeno heeft vanaf 1997 contact met Derli Casali, die zich inzet in dienst van vele projecten, overwegend in Espírito Santo. Een aantal projecten, die Pequeno in de loop der jaren steun heeft verleend, werden direct of indirect door Derli gecoördineerd. Derli is zeer betrokken bij de problematiek van Brazilië. Hij heeft zijn leven gewijd aan het steunen van achtergestelde bevolkingsgroepen, vooral op het platteland. Hij is degene die, naast vele andere activiteiten in verschillende delen van Brazilië, samen met APAESPE het plan heeft opgezet voor het project "Galinha Crioula" (zie 2.5.1.1.). Strategisch gezien is zijn werk van groot belang voor de hele basisbeweging, aangezien hij niet alleen actief is voor de MPA / APAESPE, maar zich volledig inzet binnen een netwerk van organisaties en projecten, die gezamenlijk proberen om voor de meest kansarmen in Brazilië een menswaardiger en onafhankelijker leven te realiseren. Voor Pequeno is hij zowel als organisator en als informatiebron jarenlang een grote en betrouwbare steun gebleken.

Doelstelling

De aanvraag voor steun van Pequeno, waarover al in 2006 overleg werd gevoerd, is bestemd voor een bijdrage in de loonkosten van deze coördinator. Het is voor het eerst in 10 jaar dat Derli aan Pequeno steun vraagt voor een klein deel van de kosten voor zijn eigen levensonderhoud. Pequeno heeft van het gevraagde jaarsalaris in ieder geval 8 maanden voor haar rekening genomen.

Verantwoording en voortgang

De steun is begin 2007 overgemaakt via APAESPE. Daarbij, net als bij andere overboekingen naar sociale projecten in Brazilië, bleek dat de bank het voor de ontvangers uitermate moeilijk maakt om op korte termijn over het geld te beschikken. In sommige gevallen duurt het vele weken

alvorens men, na het vervullen van allerlei formaliteiten, het bedrag ontvangt. Communicatie daarover met de bank in Nederland en in Brazilië bleek herhaaldelijk nodig. Wat het steunproject betreft: de activiteiten van Derli Casali werden duidelijk in de vorm van regelmatige verslagen en artikelen die hij ons toezond. Daarin blijkt een kritische houding naar het huidige politieke en economische beleid in Brazilië en naar de dominante invloed die buitenlandse investeerders en regeringen daarop hebben. Tevens maakt Derli Casali duidelijk dat de overleving van de kleinschalige bedrijvigheid als vorm van inkomenszekerheid voor groepen in de marge alleen opgewassen is tegen grootschaligheid als er sprake is van samenwerking. Ook op politiek gebied tracht hij kennis te bevorderen, waardoor de doelgroep zich bewust kan worden van de situatie waarin men zich bevindt. Aangezien dhr. Casali in verschillende gebieden van Brazilië dezelfde missie vervult, hebben zijn werkzaamheden en de verslagen, die hij ons toezendt, vaak meer betrekking op de algemene situatie betreffende de doelgroep. Tevens worden dezelfde informatieve verslagen door Derli gebruikt als signaal voor sponsors, politici, media en bedrijfsleven.

2.5.1.3. The Amazon, Your Business

Naam Projectpartner Stichting Triodos Foundation

Eindverantwoordelijke Meindert Brouwer, Partner in Communications te Bunnik

Naam Project Portugese versie boek 'The Amazon, Your Business'

Bedrag € 8.330,=

Achtergrond

In januari 2007 werd Pequeno benaderd door Ted van den Bergh, directeur van Triodos Foundation, of er een mogelijkheid was om deel te nemen in de financiering van een boek over de Amazone en met name over natuurlijke producten die op een milieuvriendelijke manier door kleine producenten in het Amazonegebied worden voortgebracht. Het boek 'The Amazon, Your Business' zou worden uitgegeven in vier talen, nl. Engels, Nederlands, Spaans en Portugees. De financiering voor de portugeestalige versie was nog niet rond. Alle andere talen wel. Onze interesse was gewekt en het projectvoorstel viel zeker binnen de doelstelling van Pequeno. Zodoende is er contact gelegd met de initiatiefnemer van het project, Meindert Brouwer. Wij vonden het belangrijk om deel te nemen om drie redenen. Ten eerste omdat het boek bijdraagt aan bewustwording over de problemen in het Amazonegebied. Op de tweede plaats omdat het boek positieve oplossingen biedt om, voor zover mogelijk, de problemen rondom de ontbossing van de Amazone te beperken door duurzaam gebruik van grondstoffen. De derde reden is dat de betrokken bevolking in het gebied kan blijven wonen omdat de producenten, die in het boek worden gepresenteerd, voor werkgelegenheid en inkomen zorgen.

Doelstelling

Het doel van het boek is het onder de aandacht brengen van duurzame producten uit het Amazonegebied, waardoor bedrijven en beleidsmakers de weg kunnen vinden naar 5.000 kleine familieproducenten. Door de producten af te nemen kan worden bijgedragen aan het duurzame behoud van 200.000 hectare Amazonewoud. Het boek zal aan beleidsmakers in handel en industrie, politici, overheid en civil society over de hele wereld worden gepresenteerd. De Portugese versie is uiteraard speciaal bestemd voor Brazilië, Portugal en andere portugeestalige gebieden. Tevens zal er via internationale media zoveel mogelijk aandacht op het boek worden gevestigd.

Deelname en financiering

Pequeno heeft een deel van de financiering voor haar rekening genomen waarmee het boek ook in de Portugese taal kon worden uitgegeven. De afspraak was dat elke financier daarvoor in ruil een aantal exemplaren van het boek zou ontvangen, die dan weer konden worden uitgedeeld. Pequeno heeft 110 exemplaren ontvangen (met een verkoopwaarde van € 24,50 per stuk).

Tevens heeft Pequeno een tekst voor het boek aangeleverd om haar deelname in het project te onderbouwen. Hoe meer organisaties de doelstelling van het boek onderschrijven, hoe meer de boodschap van het boek kracht wordt bijgezet.

Verantwoording

Het boek 'The Amazon, Your Business' is op 21 juni 2007 officieel gelanceerd in Leiden. Bij de presentatie werd door diverse sprekers aandacht gevraagd voor de positieve mogelijkheden die kleinschalige producenten uit de Amazone te bieden hebben. Tevens was er aan de producenten gelegenheid geboden om hun producten aan de bezoekers te presenteren.

In de vorm van een nieuwsbrief heeft Meindert Brouwer de financiers uitvoerig op de hoogte gehouden van de vele reacties die hij, als uitgever van het boek, kreeg in binnenlandse- en

buitenlandse media. Ook heeft Meindert de kans gekregen om het boek persoonlijk aan te bieden aan de Braziliaanse president, Lula. Meindert heeft erg hard gewerkt om niet alleen het boek, maar vooral ook de producten en de makers, op de kaart te krijgen. Het werkelijke effect van het boek en al het werk zal pas op lange termijn zichtbaar worden. Maar op kleine schaal zijn er al producten besteld en dat geeft goede hoop.

2.5.1.4. Netwerk “Vóór de Verandering” Conferentie “een Comfortabele Waarheid”

Naam Projectpartner XminY Solidariteitsfonds, Nederland

Eindverantwoordelijke coördinator van het netwerk Lou Keune

Naam Project overheadkosten voor netwerk “Vóór de Verandering” en bijdrage conferentie

Bedrag “Vóór de Verandering” € 20.160,= uitgekeerd in 2 gelijke delen en bestemd voor 2007.

De 1e helft is overgemaakt in dec. 2006 en de tweede helft van € 10.080,= is ingelost in juli 2007.

Vervolgsteun In december 2007 is besloten € 21.360,= subsidie te verstrekken wederom verdeeld over 2 gelijke delen en bestemd voor 2008. De 1e helft van € 10.680,= is reeds in december 2007 overgemaakt. De 2e helft is een aangegane verplichting, die in de loop van 2008 zal worden ingelost.

Bedrag conferentie “een Comfortabele Waarheid” € 2.000,=

Achtergrond

De doelstelling van het netwerk “Vóór de Verandering” is om in brede kring de discussie te voeren over de wenselijkheid en noodzaak om tot een alternatief post-kapitalistisch economisch systeem te komen. Sinds het begin van dit initiatief, in juni 1999, heeft een groeiend aantal kritische onderzoekers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en solidariteitsgroepen zich aan het streven van het netwerk verbonden. Het netwerk “Vóór de Verandering” voert een actieve dialoog met politici, beleidsmakers, wetenschappers en ngo's om gezamenlijk te komen tot een reëel alternatief voor de neo-liberale groei-economie.

Doelstelling

Tijdens onze reizen in Brazilië en de contacten aldaar met basisgroepen, die hard knokken om de kleinschalige familielandbouw te redden, kwamen wij tot het inzicht dat het aankaarten van de sociale- en milieugevolgen van het huidige economische systeem onontbeerlijk is. Mede om die reden ondersteunen wij het netwerk Vóór de Verandering. Daarbij vinden wij het belangrijk dat er naast dialoog op hoog niveau, ook gewerkt wordt aan bewustwording in alle lagen van de bevolking. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat veel hardwerkende burgers als vanzelfsprekend meegesleurd zijn in een stroom van groeidenken zonder dat ze zich daar echt van bewust zijn. In deze stroom is de zorg voor de aarde teveel op de achtergrond geraakt. Het eten van producten van het seizoen en afkomstig van boeren uit de nabije omgeving was zo'n 50 jaar geleden heel normaal. In deze tijd is het zo ver gekomen dat alle voedingswaren het gehele jaar door en tegen een zo laag mogelijke prijs verkrijgbaar moeten zijn. De consument is aan dit idee gewend geraakt en vraagt zich nauwelijks af of dit geen schade toebrengt aan mens en milieu. Niet alleen het uitdragen van de zorg omtrent deze ontwikkeling is belangrijk, maar vooral het formuleren van haalbare alternatieven verdient alle aandacht. Helaas zijn er nauwelijks fondsen te vinden die dit soort initiatieven willen financieren. Veel betrokkenen bij het netwerk zetten zich dan ook vrijwillig in. Pequeno is ervan overtuigd dat juist geld vrij gemaakt zou moeten worden om haalbare en reële alternatieve economische modellen te kunnen vormgeven. Vanzelfsprekend is het budget van Pequeno hiertoe niet toereikend.

Financiering, verantwoording en betrokkenheid

Pequeno draagt bij in de loonkosten voor internetdiensten t.b.v. onderhoud van twee websites en in de loonkosten voor het secretariaat en coördinatie t.b.v. de diverse activiteiten van “Vóór de Verandering”. Het secretariaat coördineert zowel interne vergaderingen en expertmeetings als cursussen en themabijeenkomsten voor zoveel mogelijk extern geïnteresseerden. Zo wordt er geprobeerd om op diverse plaatsen in Nederland de cursus “solidaire economie” te organiseren. Begin 2007 heeft de cursus in Den Haag plaatsgevonden voor 20 deelnemers. Er zijn ook in 2007 twee cursussen voorbereid in Zwolle en Haarlem, maar deze zijn bij gebrek aan belangstelling helaas niet doorgegaan. In 2007 zijn een aantal vervolgcursussen solidaire economie gehouden waarbij onderwerpen als “Regionalisering”, “Ecologische Economie”, “Welvaartsindicatoren” en “Zorgeconomie” aan bod zijn gekomen. De reacties over de inhoud van de cursussen waren over het algemeen positief.

Pequeno zelf was van plan om meerdere van deze cursussen te volgen, maar heeft wegens tijdgebrek alleen een workshop over “Landbouw” in maart 2007 bijgewoond. De stof die werd

behandeld gaf goed inzicht in macro-economische structuren op het terrein van de landbouw. En Pequeno kan deze kennis weer gebruiken om nog beter keuzes te maken in de activiteiten die onze doelstelling helpen te realiseren.

Conferentie "Een Comfortabele Waarheid"

In 2007 is door het Netwerk een conferentie voorbereid, die in januari 2008 heeft plaatsgevonden. Pequeno heeft inhoudelijk wat meegedacht en heeft aangeboden om de muzikale omlijsting van de conferentie op zich te nemen. De repetities van de "Pequeno-band" (bestaande uit Stasio Komar, Irene Mol en Frank Mol) zijn al in 2007 van start gegaan. Ook is in 2007 de conferentie financieel gesteund met een bescheiden bijdrage. Dit bedrag kon worden gebruikt om de conferentie onder de aandacht van geïnteresseerden te brengen, hopen op een hoge opkomst.

Vooruitzichten voor 2008

Eind 2007 is overleg geweest over vervolgstapen voor het jaar 2008.

Dit project is een uitgesproken voorbeeld van een proces waarvan de effecten nauwelijks meetbaar zijn. Daar zijn wij ons bewust en toch is besloten om het netwerk ook in 2008 te blijven ondersteunen, ondanks het feit dat er vanzelfsprekend tegenwerking is van een deel van de gevestigde economische orde.

2.5.1.5. APAGEES

Naam Projectpartner APAGEES (Associação dos Pequenos Agricultores do Estado de Espírito Santo), Brazilië

Naam Project salariskosten medewerker APAGEES en aanschaf motorfiets

Bedrag uitgekeerd in 2007: € 6.550,-

Achtergrond

APAGEES is een afdeling van een landelijk Braziliaans netwerk van de MPA (Movimento dos Pequenos Agricultores), gevestigd in de staat Espírito Santo. Deze "beweging van kleine boeren" zet zich in om de bevolking op allerlei terreinen bij te staan, waardoor deze een grotere kans hebben op een menswaardig bestaan in rurale gebieden. De activiteiten bestaan uit educatieve programma's op het gebied van ecologische productiewijzen, diversificatie van gewassen, marktgericht denken, politiek bewustzijn met daarbij behorende rechten en plichten, het voeren van administratie etc. Er worden ook bijeenkomsten georganiseerd waarbij uitwisseling en samenwerking wordt gestimuleerd. Ook heeft de MPA / APAGEES activiteiten ontwikkeld om de boeren te begeleiden bij het verkrijgen van kleine kredieten onder gunstige voorwaarden, waardoor op den duur de spiraal van armoede kan worden gekeerd. APAGEES organiseert daarnaast culturele activiteiten, waarbij traditionele vormen van expressie en solidariteit weer tot leven worden gebracht.

Financiering

Pequeno kent APAGEES al jaren en heeft in 2003 en 2005 APAGEES reeds gesteund. De aanvraag voor 2007 gold de financiering van het salaris van een medewerker voor de periode van 1 jaar (aug. 2007 tot aug. 2008) en de aanschaf van een tweede motorfiets. De intermediair ondersteunt kleine boerenfamilies bij een proces van begeleiding en commercialisering van (o.a. biologische) landbouwproducten. De motorfiets is onontbeerlijk om de doelgroep van APAGEES in moeilijk toegankelijke gebieden te kunnen bereiken.

Verantwoording en voortgang

APAGEES is klein, kampt met een chronisch tekort aan menskracht en moet met minimale middelen proberen een behoorlijk groot plattelandsg gebied met haar adviezen te bedienen. Daarnaast doen zich voortdurend actuele situaties voor, waardoor alle aandacht gericht moet worden op de strijd, die gevoerd moet worden tegen het oprukken van grootschalige landbouw en de daarbij veel voorkomende onteigening van grond van de allerarmste boerengezinnen. Dit was de reden waarom APAGEES de aanvraag eind 2006 bij Pequeno indiende. Aangezien de werkzaamheden pas in gang werden gezet vanaf eind 2007, kon nog geen verslag worden ontvangen.

2.5.1.6. Waterproject in Peru

Naam Projectpartner Solidaridad, Utrecht, Nederland

Naam Project Waterproject in Peru

Bedrag € 20.000,- verdeeld in twee gelijke delen over de jaren 2005 en 2007

Achtergrond

Pequeno zocht naar wegen om een bijdrage te kunnen leveren aan de ontwikkeling of bestendiging van fairtrade producten. Daarom is contact gelegd met Solidaridad. Op korte termijn bleek er grote behoefte te zijn aan schoon drinkwater voor de boeren, die de Eco-Oké bananen telen, en voor de seizoenarbeiders die worden aangetrokken.

Doelstelling en omstandigheden

Oorspronkelijk doel van dit project was het verbeteren van de toegang tot drinkwater voor circa 500 arme plattelandsgezinnen en het ontwikkelen van een effectief beheer van een drinkwatersysteem in twee rurale dorpen waar een fairtrade programma loopt van Grupo Hualtaco (voorheen Biorganika/Agrofair). Deze dorpen, La Margarita en Hualtacal zijn gelegen in de Valle de Chira, Querecotillo district, provincie Sullana, Piura-regio, Noord Peru. De begunstigden zijn gezinnen van landloze arbeiders en kleine producenten in de agrarische sector, die voornamelijk fairtrade bananen telen. Zij zouden tegen gereduceerd tarief toegang krijgen tot de watervoorziening. Eventuele water-overschotten zouden, tegen door een watercomité vastgesteld tarief, verkocht worden aan Grupo Hualtaco (v.h.Biorganika) of andere fruitproducenten in de regio. Het eigen beheer door de doelgroepen zou een belangrijke factor vormen in het streven naar verantwoordelijkheid en duurzaamheid binnen het project.

Aanpassing en realisatie project

Inmiddels zijn er, door onvoorziene omstandigheden, enige wijzigingen in de oorspronkelijke opzet en besteding aangebracht. De eerste financiering van Pequeno uit 2005 (€ 10.000,=) is (gedeeltelijk) aangewend voor onderzoek naar en het boren van een grondwaterbron, het realiseren van een pompinstallatie, de bouw van een reservoir, de aanleg van pijpleidingen en diverse bijkomende kosten. Door de slechte kwaliteit van het grondwater ter plaatse, moest de bron op 3 kilometer afstand van de dorpen geboord worden om water van voldoende kwaliteit en in voldoende hoeveelheid te bereiken. Het transporteren van water uit deze bron naar de dorpen bleek echter vele malen duurder dan verwacht. In de periode dat het project 'on hold' was, is aansluiting gezocht bij een project van de organisatie "Plan", dat watervoorzieningen creëert uit oppervlaktewater. Een intensief proces van overleg met de betrokken dorpen, de plaatselijk overheid, de organisatie "Plan" en Grupo Hualtaco heeft geleid tot het besluit het watervoorzieningsproject van "Plan" (vanuit de Chira rivier) uit te breiden naar de dorpen La Margarita en Hualtacal. De eerder geboorde bron zal worden overgedragen aan Grupo Hualtaco en zal worden aangewend voor de productie en verwerking van fruit. Grupo Hualtaco zal de kosten van het boren van de put zelf dragen. De bron wordt eigendom van en zal worden beheerd door de ATCH, de vereniging van oogstarbeiders in de bananenteelt in de Valle de Chira, die het water levert aan Grupo Hualtaco. ATCH genereert daarmee inkomsten voor de vereniging.

Financiering

Door mede-financiering van Grupo Hualtaco is in eerste instantie van de eerste storting van Pequeno niet alles gebruikt. Maar aangezien de dorpen nog steeds niet gebruik konden maken van schoon drinkwater, was het nodig om het tweede toegezegde deel van de Pequeno's financiering daarvoor aan te wenden. Berekend is dat van de eerste storting van € 10.000,= een bedrag van € 4.882,= over is (omgerekend US\$ 6.254,=). Dit restbedrag, opgeteld bij het tweede deel van € 10.000,= (door Pequeno gestort in december 2007), bedraagt het totaal dus € 14.882,= (ca.US\$ 19.289,=) en zal worden gebruikt voor de aanleg van een reservoir voor drinkwater bij La Margarita en voor de aanleg van een volledig distributiesysteem voor drinkwater voor de bewoners van Hualtacal.

Deze beide systemen zullen worden aangesloten aan een reeds bestaand bevoorradingsstelsel voor drinkwater vanuit de Chira rivier. De extensie van dit systeem naar La Margarita en Hualtacal zal worden ge-cofinancierd en beheerd door de Gemeente Querecotillo. De bijdrage van Pequeno omvat dus een deel van deze kosten.

Verantwoording en voortgang

Pequeno heeft al in 2006 een uitgebreide verantwoording ontvangen. Daaruit bleek dat het project voor een aantal onderdelen bevredigend verliep, maar dat er ook enkele tegenslagen waren. Vertraging in overleg met overheden, het verkrijgen van vergunningen, eigendomsrechten en het vinden van de juiste locatie voor het boren van een put met bruikbaar drinkwater, vormden belangrijke obstakels. Daarentegen waren de deelname van de bevolking en de inzet van het team positief. Het uitbetalen van het tweede deel van de donatie kon door de achterstand in uitvoering nog niet in 2006 worden gerealiseerd. In 2007 werden een aantal uitgebreide verslagen ontvangen die erop wezen dat een aanpassing in de planning had plaatsgevonden. Na een aantal uitwisselingen tussen Pequeno en Solidaridad kon Pequeno het toegezegde bedrag van € 10.000,= dus alsnog storten.

Vooruitzichten voor 2008

De drinkwaternetwerken voor La Margarita en Hualtacal zullen na voltooiing worden overgedragen aan de gemeenschap. Voor dat doel is er in elke gemeenschap een beheer-comité opgericht. Deze comités zullen zorg dragen voor het onderhoud en de exploitatie van het systeem. Zij zullen hierin worden bijgestaan door de Gemeente Querecotillo.

Hiermee wordt de projectcoördinatie en uitvoering overgedragen aan "Plan" en de Gemeente Querecotillo, waardoor Grupo Hualtaco geen directe invloed meer heeft op de uitvoering en dus de afronding van het project. Hierdoor is het niet mogelijk een vaste einddatum vast te stellen. Als peildatum voor de geboekte voortgang wordt December 2008 vastgesteld.

2.5.2. Lopende projecten / Projecten in behandeling

2.5.2.1. Café Justo

Naam Projectpartner Solidaridad, Utrecht, Nederland

Lokale Projectpartner Visão Mundial

Naam Project Café Justo

Bedrag € 20.000,= (reeds betaald in 2006)

Achtergrond

Het streven van Pequeno om de afzet van fairtrade producten in de productielanden zelf te steunen werd gedeeld door de organisatie Solidaridad. Het plan om in Brazilië lokale fairtrade producten te ontwikkelen voor de eigen markt, zou op termijn een bijdrage kunnen leveren aan het overbodig maken van de "hulp" van buitenaf. De consument in Brazilië zelf kan op deze manier direct meewerken aan een verantwoorde wijze van voortbrengen van producten van eigen bodem en aan het genereren van inkomsten voor landgenoten. Door het betalen van rechtvaardige prijzen worden de kleine producenten in staat gesteld om onder menswaardige arbeidsomstandigheden te werken en kunnen overige verbeteringen in de sociaal-economische positie van de doelgroep worden gerealiseerd. Op die manier zou binnen Brazilië een ontwikkeling in gang worden gezet, die met recht duurzaam kan worden genoemd.

Doelstelling

Doel van dit project is de opzet van een pilot voor het ontwikkelen van een fairtrade koffiemark, zo mogelijk gevolgd door het commercialiseren van nog andere producten van kleine boeren. Tevens is het de bedoeling om meer bekendheid te geven aan de principes van fairtrade bij de Braziliaanse consument. Door de organisatie Visão Mundial (World Vision) werd in 2006 in Brazilië een team opgezet dat in de eerste fase zijn activiteiten richtte op het doen van marktonderzoeken, het leggen van contacten met kleine locale producenten, de verwerkende bedrijven, en bedrijven en organisaties die kunnen zorgen voor promotie en distributie. Ook is ernaar gestreefd om al bestaande initiatieven in deze richting te coördineren en verder uit te bouwen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de certificering van de koffie, de begeleiding van de producenten en het betrekken van overheden in het proces.

Financiering

De financiering van Pequeno is bedoeld om deze eerste fase van de ontwikkeling van het koffiemark op de rails te zetten.

Verantwoording en voortgang

Vanaf eind 2006 en gedurende het jaar 2007 heeft het team van Visão Mundial een uitgebreid marktonderzoek ingezet. Tevens zijn er allerlei contacten gelegd / gesprekken gevoerd met de belangrijkste spelers zoals de telers van koffie (coöperaties), hun beroepsverenigingen, ngo's die interesse zouden hebben in samenwerking, de overheid en een aantal grote distributeurs. Het marktonderzoek gaf een goed inzicht in de Braziliaanse en mondiale situatie op het gebied van koffieteelt, verwerking, prijsvorming en niet in het minst in de moeilijkheden die eerst moeten worden overwonnen vooraleer men tot een tastbaar product kan komen. Zo leverden de pogingen tot samenwerking met enkele belangrijke partners niet altijd meteen het gewenste resultaat op. Ook het vinden van een geschikte groep leveranciers / telers van koffie, die bereid en in staat zijn om voor voldoende aanvoer van de gewenste kwaliteit koffie te zorgen, bleek niet meteen succesvol. Dit laatste kan o.a. geweten worden aan het feit dat juist de kleine producenten onvoldoende ervaring hebben met een commerciële benadering van hun product. Zowel qua levering van voldoende kwaliteit / kwantiteit als qua logistiek inzicht en kennis van de markt zijn kleine producenten vaak te weinig voorbereid op een denkwijze die nodig is om een partner te worden die kan leveren aan een markt die hoge eisen stelt. Aan de andere kant is de markt per traditie minder geïnteresseerd in kleine leveranciers. Aangezien ook de politiek eerder geneigd is

om de grootschalige landbouw te steunen is er een ontwikkeling, waarin de kleinsten steeds verder achterop raken, en het risico lopen om – letterlijk – uit de markt gedrukt te worden. De groeiende trend naar sociale verantwoordelijkheid van bedrijven is echter een kans om de grote spelers in de koffiebranche en de kleinschalige producenten met elkaar te verbinden.

Vooruitzichten 2008

Het belang van het welslagen van dit koffie-project is dat het als voorbeeld kan dienen voor het eventuele verdere uitdragen en uitbouwen van het fairtrade principe in Brazilië. Eind 2007 waren de onderhandelingen met de diverse partijen nog in volle gang en daarom is er nog geen zekerheid over het verdere verloop. Visão Mundial is echter al volop bezig met het voorbereiden van de definitieve technische en organisatorische planning voor het geval alle partners op een lijn komen. Pequeno zal in de loop van 2008 verder overleg voeren met Solidaridad / Visão Mundial om te bezien in hoeverre het zinvol en noodzakelijk is om de voortgang van het proces te blijven steunen.

2.5.2.2. Inclusão Digital

Naam Projectpartner Amar Caparaó, Patrimônio da Penha, Brazilië

Naam Project Inclusão Digital

Bedrag Nog niet definitief

Projectaanvraag in behandeling genomen in 2007

Achtergrond

Amar Caparaó is een organisatie van vnl. vrijwilligers in een klein dorp in het noorden van de staat Rio de Janeiro. Zij houden zich bezig met educatieve, culturele en ecologisch-agarische doelen (waaronder bewustwording en eco-toerisme) ten behoeve van de bevolking, zowel kinderen en jongeren als volwassenen. Pequeno steunde enkele jaren geleden de verbouwing van een zeer bouwvallig opvangcentrum, dat na enige tegenslagen werd voltooid en nu in gebruik is als ruimte waar kinderen kunnen spelen, sporten, studeren en onder begeleiding werken aan verbetering van hun schoolresultaten of het uitvoeren van culturele activiteiten. Eind 2006 en begin 2007 werd er door Amar Caparaó gecommuniceerd over de opzet van een computerschooltje in de buurt van het opvangcentrum.

Doelstelling

Doel van dit project is het introduceren en ontwikkelen van computergebruik bij zowel volwassenen als jongeren uit het dorp en uit de regio rond het dorp.

Financiering

Voordat de realisatie van het project kan worden gerealiseerd is uitgebreid overleg geweest met de partner. Na het wegnemen van een aantal onduidelijkheden en het overwinnen van tegenslagen (o.a. het herhaaldelijke uitstel van uitbetaling van een toegezegd partnerschap in het project door de plaatselijke gemeente) kon Pequeno onder voorwaarden haar participatie toezeggen. Deze principe-participatie omvat de financiering van twee salarissen van leraren gedurende een jaar en de aanschaf van een printer.

Vooruitzichten voor 2008

Vermoedelijk zijn de tegenslagen overwonnen en kan de realisatie van de steun in 2008 worden geëffectueerd waarmee het project definitief van start kan gaan.

2.5.3. Evaluaties

2.5.3.1. Ouderschapsbekwaamheid

Naam Projectpartner vzw Atlas-BzN, Antwerpen, België

Naam Project Ouderschapsbekwaamheid

Achtergrond

Atlas is een Vereniging zonder Winstoogmerk, opgericht in 2001 onder de vleugels van de Bond zonder Naam in Antwerpen. Atlas wil initiatieven nemen die zich richten op het voorkomen van geweld in de samenleving. Dit doet zij door programma's te ontwikkelen waarbij trauma's kunnen worden verwerkt en destructief gedrag omgezet kan worden in constructief gedrag. Hierbij staan het kind en de jongere in alle initiatieven centraal.

In het centrum voor integrale gezinszorg, de Stobbe, waar gewerkt wordt met gezinnen waarin huiselijk geweld voorkomt, tracht men met beperkte middelen te zorgen voor de meest kwetsbare leden van onze samenleving, de kinderen en de problematische gezinnen waarvan ze deel

uitmaken. Men wordt er dagelijks op schrijnende wijze met de leemtes in de wetgeving en de onvolkomenheden in de maatschappelijke hulpverlening geconfronteerd.

Op initiatief van de Bond zonder Naam (BzN) is met een groot aantal maatschappelijke partners in het verleden al een gemeenschappelijke noodkreet geformuleerd via het dossier "Een Titanic vol kinderen". Getracht is om de Belgische samenleving gevoeliger te maken voor de problematiek van het huiselijke geweld en specifiek voor het gebrek aan veiligheid van de kinderen. Al tijdens de start van dit initiatief was het duidelijk dat signaleren alleen niet volstond. In een tweede fase moest een zichtbaar geweldbestrijdend beleid worden uitgebouwd.

Pequeno steunde in de jaren 2001 t/m 2004 een onderzoek naar ouderschapsbekwaamheid en het initiëren van een programma om ouderschapsbekwaamheid te bevorderen.

Evaluatie

Op basis van de resultaten van beide zoekprocessen zou een effectief interventieprogramma ter verbetering van de ouderschapsbekwaamheid van zoveel mogelijk gezinnen worden ontwikkeld. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de Universiteit van Antwerpen. In 2006 is het onderzoek door Inge Glazemakers afgerond.

Het onderzoek heeft in Vlaanderen veel impact gehad en mag als een geslaagde aanzet worden beschouwd om de problemen rond intra-familiaal geweld aan te pakken. Het onderzoek door Inge Glazemakers gaf interessante ontwikkelingen te zien. Zeker omdat, sneller dan verwacht, direct in het onderzoek met de bewoners van "De Stobbe" gewerkt kon worden met het programma Triple P (Positive Parenting Program), een programma ter bevordering van de bekwaamheid van ouders bij de opvoeding. Dit programma werd ontwikkeld door de universiteit van Queensland in Brisbane, Australië. Door de resultaten van het door Pequeno gesteunde onderzoek en omdat het programma Triple P reeds in andere landen zeer goede resultaten oplevert, is door de Belgische overheid besloten om het programma in heel Vlaanderen te implementeren. Daarnaast is er een ministeriële toestemming afgegeven aan Bond zonder Naam / De Stobbe om een instrument voor gezinsdiagnostiek en gezinsbehandeling op te zetten voor gezinnen waarbinnen sprake is van intra-familiaal geweld.

Deze beide beslissingen resulteren op hun beurt in het creëren van 3 schakels in de ontwikkeling van een "korte keten veiligheidsplan voor kinderen, slachtoffers van huiselijk geweld". Dat kan worden gezien als de ultieme doelstelling van het opzetten van de onderzoeken naar ouderschapsbekwaamheid.

Afronding

Het is een lastige beslissing geweest. Maar omdat dit onderdeel van het proces tot een afronding was gekomen en de doelstellingen van Pequeno een andere richting zijn opgegaan, is besloten om de activiteiten van Atlas-BzN financieel niet meer te ondersteunen. Het is des te moeilijker om deze keuze te moeten maken, omdat de samenwerking met Marleen Dejonckheere (directeur BZN De Stobbe) en Patrick Hanjoul (directeur Bond zonder Naam Vlaanderen) zeer goed was. De uitwisseling met hen, die veel dieper ging dan alleen over dit project, gaf ons altijd moed en zal voor ons dan ook een voorbeeld blijven. We hebben grote bewondering voor de wijze waarop de Bond zonder Naam blijft zoeken naar oplossingen om de oorzaken van geweld binnen gezinnen aan het licht te brengen. Zij houden strijdbaar vast aan de noodzaak voor duurzame oplossingen en nemen geen genoegen met loze beloftes en oppervlakkige initiatieven, die misschien een kortstondig succes kunnen opleveren, maar niets wezenlijks veranderen. En deze aanpak sluit zeer goed aan bij de aanpak die Pequeno nastreeft. Om die reden zal er zeker contact blijven bestaan tussen Pequeno en Atlas-BzN.

2.5.4. Garanties

2.5.4.1. Garantstelling APAEB

Naam Projectpartner Oikocredit, Amersfoort, Nederland

Naam Project Associação dos Pequenos Agricultores do Estado da Bahia (APAEB)

Garantiebedrag € 80.000,=

Jaar van overeenkomst 2002

Achtergrond

APAEB is een vereniging van kleine boeren, opgericht in 1980, in Valente. Deze kleine stad ligt midden in de Sertão, een 'vergeten' arme streek in het noordoosten van Brazilië. Het overgrote deel van de bevolking leeft op het platteland rondom Valente, ondanks het feit dat er nauwelijks

iets groeit in het extreme droge klimaat. Veel mensen hebben dan ook een chronisch tekort aan gezonde voeding.

Doelstelling van de lening

De hoofdactiviteit van APAEB is het commercialiseren van sisal als een van de weinige gewassen die in dat gebied voorkomt. Een sisalfabriek zorgt voor afzet van sisal door de kleinschalige producenten en voor werkgelegenheid in de streek. Dit geeft de boeren een laag maar wel stabiel inkomen. In de fabriek worden voornamelijk vloerbedekking en tapijten gemaakt die grotendeels worden geëxporteerd o.a. naar Nederland. APAEB heeft bovendien een totaal programma ontwikkeld waarmee het gevecht tegen honger en ellende wordt aangepakt. Niet alleen zorgt APAEB zelf voor werk en inkomen, maar de hele streek "Sisaleira", waartoe 15 stadjes met ongeveer 450.000 inwoners behoren, kunnen indirect de vruchten plukken van het bestaan van APAEB. Meer dan 2000 families (ca. 8000 personen) profiteren direct van APAEB. Er is een school opgericht waar kinderen en volwassenen onderwijs krijgen speciaal gericht op de dagelijkse praktijk in de Sertão. Daarnaast is er een microfinancieringsbank en een supermarkt waar veel regionale producten worden verkocht. Ook kunnen de leden van de vereniging gebruik maken van internetfaciliteiten. En wat zeker zo belangrijk is, is dat er ruim gelegenheid wordt geboden voor sport, cultuur en ontspanningsmogelijkheden in het sociale centrum dat door APAEB is opgezet.

Financiering en Garantie

In maart 2003 is door Oikocredit een lening verschaft tegen 9% rente, waarvoor Pequeno voor een deel garant stond. Deze lening was bestemd voor werkkapitaal. De eerste jaren zou alleen rente moeten worden betaald en vanaf 2006 tot 2011 zou moeten worden afgelost.

APAEB heeft in 2003 slechts 2 maal rente betaald en daarna zijn er helemaal geen betalingen meer ontvangen.

De reden van de problemen met terugbetaling

Er zijn drie belangrijkste redenen aan te wijzen waarom APAEB haar verplichtingen niet na kon komen:

1. In 2004 waren de salariskosten 18,8% hoger dan in 2003 vanwege een wettelijk vastgestelde verhoging van de (minimum)salarissen.
2. Het tekort aan scheepsruimte als gevolg van de groeiende exportmarkt in grondstoffen voor veevoer en biodiesel als soja, maïs en suikerriet. De vraag naar scheepsruimte is enorm gegroeid en het aanbod is achtergebleven. 80% van de totale productie van APAEB werd tot voor kort geëxporteerd. De hogere kosten voor scheepsruimte zijn voor een kleine partij als APAEB niet op te brengen. Dit resulteerde in cashflow problemen en te grote voorraden die niet of niet op tijd konden worden uitgeleverd.
3. De devaluatie van de dollar heeft een daling in de omzet van de export veroorzaakt. Dit heeft de situatie nog meer verslechterd.

APAEB kwam door dit alles niet alleen in financiële problemen, maar ook de sociale activiteiten kwamen in het geding. Vanwege de korte termijn noden van de lokale gemeenschap, heeft APAEB prioriteit gegeven aan de sociale aspecten van haar activiteiten.

Sinds 2004 hebben APAEB en Oikocredit hard gezocht naar oplossingen. Meerdere keren is er door APAEB uitstel van betaling aangevraagd bij Oikocredit en ook verleend. Maar helaas kon APAEB aan geen enkele verplichting voldoen. Oikocredit had begrip voor de problemen en onderkent dat APAEB zeker de wil heeft gehad om te betalen en dat APAEB een zeer belangrijke sociale rol vervult. Oikocredit heeft haar uiterste best gedaan de organisatie te steunen om de financiële crisis te boven te komen. Niettemin, beloftes van betalingen hangen ook af van de coulance van andere (Braziliaanse) kredietverstrekkers. Aangezien deze een harder terugbetalingsbeleid voeren, had APAEB geen andere keus dan deze voorrang te geven.

Effect van globalisering

Pequeno is zeer onder de indruk van de problemen waar APAEB in terecht is gekomen. We zijn ervan overtuigd dat dit verhaal een voorbeeld vormt waarbij de effecten van globalisering en grootschaligheid schrijnend zichtbaar worden. Daarom heeft Pequeno het initiatief genomen om te kijken of er een documentaire gemaakt zou kunnen worden over deze problematiek met APAEB als concrete aanleiding. Er is contact gelegd met Lokaal Mondiaal en deze organisatie heeft zeker interesse om aandacht aan deze zaak te besteden, maar er moet eerst financiering voor worden gezocht. Pequeno heeft namelijk aangegeven dat zij niet over de middelen beschikt om een dergelijke documentaire te bekostigen. In 2008 zal er hopelijk meer duidelijk worden over de mogelijkheden tot publiciteit rondom de problemen die ervoor gezorgd hebben dat dit zo veelbelovende project in moeilijkheden is gekomen.

Vooruitzichten voor 2008

Oikocredit doet er alles aan om een regeling met APAEB te treffen, maar dit kan vermoedelijk niet voorkomen dat de garantie van Pequeno zal moeten worden ingelost. Oikocredit zal proberen de onderhandelingen zo te voeren dat er zich in Valente en de wijde omgeving niet een gevreesde sociale ramp zal voltrekken. Als APAEB failliet gaat, zullen duizenden arme gezinnen elders in Brazilië op zoek moeten gaan naar werk. Veelal betekent dit een uitzichtloos bestaan als dagloner bij een grootschalig boerenbedrijf of onderkomen en werk zoeken in de krottenwijken van de metropolen, waar drugs, prostitutie en geweld aan de orde van de dag zijn. Vele Braziliaanse plattelandbewoners zijn hen al voorgegaan. Pequeno vindt, net als Oikocredit, dat er alles aan gedaan moet worden om dit zoveel mogelijk te voorkomen.

2.5.4.2. Garantstelling Gebana

Naam Projectpartner Oikocredit, Amersfoort, Nederland

Naam Project Gebana-Brasil

Garantiebedrag US\$ 40.000,= (ca. € 27.201,=)

Jaar van overeenkomst 2007

Achtergrond

Gebana ArbeitsGemeinschaft is ontstaan uit een Zwitserse actiegroep/organisatie, die reeds in 1973 is opgericht om fairtrade import van biologisch geteelde bananen te promoten uit landen als Nicaragua, El Salvador en Costa Rica. In 1998 is Gebana AG in Zwitserland opgericht met als doel om een bredere reeks aan landbouwproducten met fairtrade waarden te promoten. Een nieuw aandachtsveld was de import van niet genetisch gemanipuleerde, biologische soja uit Brazilië. Daarnaast vermarkt Gebana AG nog veel andere producten, gebaseerd op biologisch geproduceerde landbouwproducten onder verschillende merknamen. De import van veel producten komt uit Brazilië.

Om een aantal problemen met de tussenhandel in Brazilië uit te schakelen en zo Braziliaanse boeren een eerlijke prijs te garanderen en technische ondersteuning te bieden bij certificering, heeft Gebana AG besloten samen met technici ter plaatse een nieuw bedrijf in Brazilië, Gebana Brasil, op te richten. De officiële naam is Cataratas do Iguazu Produtos Orgânicos Ltda. Gebana Brasil exporteert biologisch gecertificeerde sojabonen en andere producten die niet genetisch gemanipuleerd zijn en waarbij fairtrade condities worden gehanteerd. In 2006 is voedsel voor biologisch geproduceerde garnalen aan de reeks producten toegevoegd. Gebana Brasil verkoopt ong. 70% van de totale productie aan Gebana AG en de rest wordt direct verkocht aan andere klanten in Europa.

Verloop van de aanvraag

In 2003 werd Pequeno, door de verantwoordelijke van Oikocredit voor fairtrade ontwikkeling in Amersfoort, benaderd of er interesse bestond om deel te nemen in een nieuwe financieringsaanvraag van Gebana AG uit Zwitserland, die al werkte met een kredietlijn van Oikocredit van € 300.000,=. Pequeno heeft zowel in september 2003 als in november 2004 gezamenlijk met de Oikocredit de Zwitserse manager en tevens groot-aandeelhouder van Gebana AG, Adrian Wiedmer, ontmoet. Omdat in 2004 de zaken moeizaam verliepen en het bedrijf verlies had geleden, zijn de onderhandelingen een andere richting opgegaan. De oorzaken van de tegenvallende cijfers lagen o.m. in het feit dat soja oogsten waren mislukt en daardoor de prijzen zodanig waren gestegen dat de prijs op de wereldmarkt hoger kwam te liggen dan de fairtrade garantieprijs, die Gebana AG met de boeren had afgesproken. De boeren wilden daarom de afspraken openbreken en wilden conform de marktprijs betaald worden. Gebana AG heeft hiermee ingestemd terwijl de afnemers in Europa nauwelijks bereid waren om meer te betalen. Daarnaast speelden de flink gestegen transportprijzen (hogere olieprijs) tegenover die in 2003 ook een rol in de winstdaling.

Om die redenen wilden de directieleden van Gebana Zwitserland de vermarkting van soja en een aantal andere producten in 2005 anders aanpakken. Dit had consequenties voor zowel de activiteiten en verantwoordelijkheden, als ook voor de eerdere kredietaanvraag. Met Gebana AG is afgesproken, dat een nieuw scenario, waarbij een zelfstandig bedrijf in Brazilië, dat verantwoordelijk wordt voor de verwerking van de soja, meer duidelijkheid zou verschaffen. Dit bedrijf had al een track record, financiële jaarverslagen en toegang tot financiering van lokale Braziliaanse banken.

De herstructurering heeft enige tijd in beslag genomen, maar uiteindelijk heeft Gebana Brasil een nieuw verzoek voor financiering rechtstreeks bij het regionale kantoor van Oikocredit in Uruguay

ingediend. Oikocredit's regionale manager en de landenvertegenwoordiger in Brazilië hebben deze aanvraag in behandeling genomen. Dit heeft in 2006 geresulteerd in een aanvraag bij Pequeno voor een garantie.

Doelstelling van de lening

Het doel van deze lening is om sojabonen niet alleen als grondstof te kunnen exporteren, maar ook eindproducten te produceren waardoor er een meerwaarde ontstaat. De lening wordt aangewend voor de aanschaf van machines om sojabonen te kunnen verwerken tot soja-cake, soja-olie en lecithine en voor opslagfaciliteiten. Meer dan 300 boerenfamilies in de Paraná regio in het zuiden van Brazilië kunnen meeprofiteren van deze financiering.

Financiering en Garantie

In februari 2007 is een lening verstrekt van US\$ 100.000,= tegen een rente van 9%. De aflossingen zullen halfjaarlijks plaatsvinden, te beginnen in augustus 2008. Pequeno staat garant voor een deel van de lening, nl. US\$ 40.000,=.

Vooruitzichten voor 2008

Naar het zich laat aanzien zal Gebana Brasil goed in staat zijn om aan haar verplichtingen te voldoen. Maar dat neemt niet weg dat wereldwijde economische ontwikkelingen en de onzekerheid betreffende oogsten door klimatologische invloeden altijd de uiteindelijke prestaties van landbouwproducten kunnen beïnvloeden. De garantie die wij hebben afgegeven op de lening aan Gebana brengt dus zeker een groot risico met zich mee. Maar dat hoort nu eenmaal bij de filosofie van Pequeno.

2.6. Overige activiteiten

Pequeno volgt zo goed en zo kwaad als het kan de actualiteiten rondom duurzaamheidsvraagstukken, ontwikkelingsvraagstukken en onderwerpen die de goede doelsector in het algemeen aangaan. Naar aanleiding daarvan speelt Pequeno regelmatig in op actualiteiten die op de een of andere manier verbonden zijn met de interessegebieden van Pequeno. Vaak neemt dit de vorm aan van het leggen van contacten. Dit kan zich soms beperken tot een telefoontje of mailtje, maar het kan ook zo zijn dat er een intensievere uitwisseling volgt. Zo heeft Pequeno ook weer acties van derden ondersteund. Dit kan variëren van het ondertekenen van petitie's, maar ook het tellen van biologische- en fairtrade producten bij een aantal supermarkten. Dit om bij te dragen aan een actie van Milieudefensie en Solidaridad, omdat het belangrijk is om in kaart te brengen of er groei of terugloop te ontdekken valt bij de verkoop van dergelijke producten.

In juni 2007 vond opnieuw het congres "Civil Society" plaats. De organisatie had Pequeno uitgenodigd om deel te nemen aan een discussiepanel bij een sessie over impactmeting. De discussie zou worden geleid door Tom Doude van Troostwijk en daarom heeft Pequeno vooraf met hem kennisgemaakt en vooroverleg gehad. Kort voor het congres heeft Pequeno zich zo goed mogelijk voorbereid om goed onderbouwd te kunnen reageren op een paar van de stellingen die in de discussie zouden worden opgevoerd.

Ook heeft Pequeno in maart een workshop bijgewoond over de wereldwijde landbouwproblematiek, die door het netwerk Vóór de Verandering was georganiseerd. Verder is een bijeenkomst in de VU van Amsterdam bijgewoond waarbij de nieuwste uitgave van "Geven in Nederland 2007" werd gepresenteerd.

Hierna zal in dit hoofdstuk worden ingegaan op een aantal meer omvangrijke activiteiten op bovengenoemde gebieden.

Niet aan de deur

Pequeno heeft contact gezocht met de initiatiefnemer van een sticker die bij de voordeur kan worden geplakt en waarmee dan wordt aangegeven dat de bewoners liever geen collectanten, verkopers of geloofsovertuigers aan de deur willen hebben. Het bleek een kleinschalige eenmansactie te zijn van Jauko Verschure. Via een speciale website kunnen mensen de stickers kopen. Op deze website had Jauko enkele logo's geplaatst van collecterende goede doelen zonder daarvoor toestemming te vragen. Dat was natuurlijk niet verstandig en daarmee heeft hij kwaad bloed gezet. Maar het leek erop dat dit ook als argument werd gebruikt om de sticker tegen te werken. Tevens werd de initiatiefnemer aangevallen omdat hij aan de stickers zou verdienen. Jauko heeft er inderdaad nooit een geheim van gemaakt dat hij ook wel een gaatje in een markt zag en dat hij bovenop de kosten ook nog een normale marge heeft gezet. Nadat Jauko de logo's

meteen van zijn website had verwijderd, probeerde hij verder in overleg te gaan met de goede doelensector, m.n. de stichting Collecteplan, over de implementatie van de sticker. Hij verzocht de collecterende goede doelen de sticker aan de collectanten bekend te maken en deze dan ook te doen respecteren door niet aan betreffende deuren aan te bellen. De achterliggende gedachte was dat donateurs er recht op hebben om aan te geven of ze wel of niet collectanten aan de deur willen krijgen. Pequeno vond het een zeer goed initiatief en heeft Jauko dan ook voorgesteld om te helpen het idee verder uit te bouwen. Een dergelijke sticker werkt alleen maar als hij breed wordt geïntroduceerd en geaccepteerd. Pequeno heeft als proef privé een sticker bij de voordeur geplakt en heeft naar aanleiding daarvan verschillende reacties opgemerkt. Het is natuurlijk moeilijk te meten of er collectanten zijn die n.a.v. van de sticker doorlopen en niet aanbellen. Maar in ieder geval werd er nog steeds regelmatig wel aangebeld en reageerden de collectanten uiteenlopend toen hen op de sticker werd gewezen. Sommige boden excuses aan voor het aanbellen, anderen wisten niets van het bestaan van de sticker af en een keer gaf de collectant aan dat hij aan de organisatie waarvoor hij collecteerde zou doorgeven dat zulke stickers bestaan en dat daar rekening mee moest worden gehouden.

Jauko heeft aangegeven dat hij niet veel tijd aan de sticker kon besteden. En omdat het gebrek aan medewerking uit de sector ook niet erg stimulerend werkte, staan de activiteiten rond de sticker op een laag pitje. Pequeno hoopt dat in de toekomst het initiatief weer nieuw leven wordt ingeblazen.

Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI)

In januari 2007 heeft Pequeno contact gezocht met Folkert Oosting, communicatiemedewerker bij de VFI, over een persbericht op de site van de VFI betreffende een te lanceren digitale ja/nee sticker. Folkert reageerde positief en wilde graag eens een gesprek waarbij Pequeno haar mening zou kunnen geven omtrent publieksirritaties over goede doelen. Dat gesprek heeft plaatsgevonden op het kantoor van de VFI in Amsterdam, maar verder is er niet veel uitgekomen. Een aantal maanden later is er nog telefonische uitwisseling met Folkert geweest over onderwerpen als de rol van de VFI als vertegenwoordiger van de grootste wervende goede doelen van Nederland.

Pequeno heeft daarin gepleit voor een onafhankelijke toezichthouder en voor een klachteninstelling voor goede doelen en erop aangedrongen dat de VFI zich hiervoor eveneens hard zou maken. Pequeno gaf aan dat zij van mening is dat de VFI zich veel te veel op een productmatige manier bezighoudt met het vergroten van het publieksvertrouwen terwijl dat vertrouwen ook waargemaakt moet worden. Het leek erop dat Folkert wel begreep wat de bedoeling was, maar dat hij niet bij machte was om binnen de VFI dit kwetsbare onderwerp constructief op de agenda te krijgen. Pequeno heeft moeten constateren dat de VFI geen jaarverslag van de eigen vereniging publiceert. Bij navraag duurde het even, maar uiteindelijk is het jaarverslag door de VFI aan Pequeno toegestuurd.

Fondsen in Nederland (FIN)

De regelgeving rond de fiscale status voor Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI) is begin 2007 afgerond. Het is niet meer nodig geweest om binnen de FIN-klankbordgroep, waarin Pequeno in een later stadium zitting had genomen, over dit onderwerp nog verder overleg te plegen. In maart heeft Pequeno een bijeenkomst van de FIN bezocht, waarbij aan de leden alle ins en outs van de nieuwe ANBI-regeling werden toegelicht.

In het najaar van 2007 heeft Pequeno deelgenomen aan een symposium over evaluatie in Den Haag. Dit was de tweede themabijeenkomst die het FIN voor haar leden organiseerde. Het is positief dat veel FIN-leden een dergelijke uitwisseling met andere leden belangrijk vinden.

Vereniging van Beleggers in Duurzame Ontwikkeling (VBDO)

In april/mei 2007 is er met de VBDO contact geweest in verband met de mogelijkheid voor leden om de VBDO een stemvolmacht te geven zodat de VBDO voor de leden op aandeelhoudersvergaderingen, die zij bezoekt, een duurzame stem uit kan brengen. Pequeno heeft contact met de relatiemanager van Triodos gehad om te weten of bedrijven, waar Pequeno aandelen van had, in aanmerking zouden kunnen komen voor een stem-volmacht. Uiteindelijk was het alleen nog mogelijk om een volmacht aan de VBDO te geven voor de aandeelhoudervergadering van Unilever.

Op 10 juni 2007 zond het onderzoeksprogramma Zembla de uitzending "Bankgeheimen" uit. Daarbij werd een aantal banken doorgelicht op de duurzaamheid van het investeringsbeleid. De aanleiding van de uitzending was het feit dat de organisaties Oxfam-Novib en Milieudefensie

onderzoek naar dit onderwerp hadden gedaan. Zembla besteedde in het programma ook aandacht aan het beleggingsbeleid van een aantal goede doelenorganisaties. De uitslag daarvan was schrikbarend en aanleiding voor andere media om daarover ook weer negatief te publiceren. Een nieuw schandaal over goede doelen was daarmee een feit. Toch blijft het altijd de vraag of de situatie in alle gevallen wel zo ernstig is als de media het doen voorkomen. Maar het is ook erg moeilijk om daar een zuiver beeld over te krijgen omdat de goede doelen nauwelijks transparantie verschaffen over hoe zij hun vermogens beheren.

Pequeno is al jaren lid van de VBDO, mede om een signaal uit te zenden dat duurzaam beleggingsbeleid hoog op de agenda moet staan. Naar aanleiding van de Zembla uitzending zijn we eens gaan bekijken hoeveel goede doelen nu eigenlijk lid zijn. Ze waren slechts op een hand te tellen. In juli 2007 heeft Pequeno het initiatief genomen om bij de VBDO navraag te doen waarom er zo weinig goede doelenorganisaties lid waren. De medewerkers van de VBDO waren daarover ook erg verbaasd. Ze waren daarom bezig om een ledenwervingscampagne op te zetten bij goede doelen. Pequeno ontdekte dat je ook institutioneel lid van de VBDO kunt worden, waardoor je actiever bij de vereniging bent betrokken en bijv. ook kunt deelnemen aan platform-bijeenkomsten. Pequeno heeft daarom in 2007 het gewone lidmaatschap omgezet in institutioneel lidmaatschap. Vanaf dat moment is er meer contact geweest en heeft Pequeno aangeboden mee te denken en zo mogelijk te adviseren om goede doelen aan te spreken op hun duurzaamheidsbeleid. Dat werd positief ontvangen door de communicatie-medewerker. Er is tevens overleg geweest over het feit dat het wel belangrijk was om goede doelen te vragen om lid te worden, maar dan alleen als ze daadwerkelijk duurzaam beleggen of in ieder geval er voldoende aanwijzingen zijn dat ze dit van plan zijn te gaan doen. Omdat Pequeno de belangen binnen de goede doelensector aardig in beeld heeft, is uitgelegd dat voorkomen moet worden dat goede doelen alleen maar lid zouden worden om hun imago op te poetsen zonder dat ze werkelijk een duurzaam beleid voeren of van plan zijn te gaan voeren.

In 2007 is een begin gemaakt met een proces om goede doelen aan te spreken op het belang van het formuleren van een duurzaam beleid. Dit proces zal in 2008 worden voortgezet.

Post Academische opleiding 'Philantropic Studies'

De opleiding "Philantropic Studies" is een post-academische opleiding op het gebied van de filantropie, verzorgd door de leerstoel Filantropie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Deze opleiding bestaat uit een zestal modules, waarin verschillende aspecten van de filantropische sector centraal staan. In 2004, 2005 en 2006 zijn door directeur Irene Mol vier modules met succes afgerond, nl. "Beleid, bestuur en evaluatie", "Capita Selecta" en "Cultuur waarden en ethiek". In jan./febr. 2007 zijn de colleges van de module "Geschiedenis van de Filantropie" wel gevolgd maar is vanwege tijdsdruk geen werkstuk gemaakt en dus is er geen getuigschrift ontvangen. Eind 2007 is het wederom vanwege tijdgebrek niet gelukt om de module "Marketing en Management" te volgen. Het zal afhangen van de werkzaamheden in nov./dec. 2008 of deze laatste module zal worden opgepakt.

2.7. Vermogensbeheer

Men zou denken dat goede doelenorganisaties bij uitstek de voorlopers zijn op het gebied van intern sociaal- en milieubeleid en bewust inkopen binnen de eigen organisatie. Het is Pequeno in de afgelopen jaren echter duidelijk geworden dat deze veronderstelling in veel gevallen niet juist is. Goede doelen schenken niet per definitie fairtrade koffie en hebben evenmin vanzelfsprekend een biologische/fairtrade lunch op tafel staan. Ook het papier is zeker niet allemaal recycled papier of van FSC hout geproduceerd. En of de promotieshirts wel van biologische katoen onder goede arbeidsomstandigheden zijn gemaakt, valt nog te bezien. Banken of financiële instellingen, waarmee goede doelen zaken doen, blijken vaak ook niet te voldoen aan minimale duurzaamheidseisen. Omdat goede doelen daar nauwelijks aandacht aan hebben geschonken, kan het eenvoudig voorkomen dat goede doelen direct of indirect investeren in bedrijven die activiteiten ontplooiën die tegenstrijdig zijn aan de missie van het goede doel.

Helaas blijkt keer op keer dat er eerst vanuit de media en de publieke opinie aandacht gevestigd moet worden op dergelijke zwakke plekken binnen de goede doelensector voordat men er serieus mee aan de slag gaat. Zo gebeurde ook met de eerdergenoemde Zembla uitzending van juni 2007. Deze uitzending maakt des te meer duidelijk hoe belangrijk het is dat goede doelen een duurzaam beleid voeren waarbij evt. beschikbaar vermogen verantwoord wordt beheerd. Gelukkig is de

uitzending een aanleiding geweest voor veel goede doelen om te overwegen om duurzaamheid binnen de eigen organisatie op de agenda te plaatsen.

Pequeno heeft, vanaf het moment dat ze de beschikking had over een bescheiden eigen vermogen, binnen haar mogelijkheden altijd naar zoveel mogelijk duurzaamheid gestreefd. Wij zijn ervan overtuigd dat missie-gerelateerd investeren zeker zo belangrijk is als het geven van steun aan projecten. En deze ingeslagen weg zullen wij in de komende jaren zeker trachten voort te zetten.

De opbouw van onze portefeuille, die nauw samenhangt met deze intentie, zullen we hieronder verder toelichten.

2.7.1. Effectenportefeuille Triodos

Het grootste deel van het Pequeno Fonds is in beheer gegeven bij de Triodos Bank. De Triodos Bank hanteert duurzame criteria, waarmee beursgenoteerde ondernemingen een selectie ondergaan om in aanmerking te komen voor een investering binnen het beleggingsuniversum van de Triodos Bank. Daarbij worden bepaalde gebieden bij voorbaat uitgesloten, zoals bijv. wapenindustrie. Daarnaast wordt per sector onderzoek gedaan, waaruit de best of class worden geselecteerd. Dat wil echter niet zeggen dat deze ondernemingen volledig aan de gewenste duurzame criteria voldoen. De filosofie van de Triodos Bank is erop gericht om met de beste ondernemingen in dialoog te gaan over verbeteringen betreffende duurzaamheid. Bovendien wordt steeds opnieuw onderzocht of de bedrijven uit het beleggingsuniversum nog aan de Triodos criteria voldoen. Zo kan het voorkomen dat een onderneming, die eerst wel tot het beleggingsuniversum behoorde, later alsnog van de lijst wordt geschrapt. Omgekeerd kan het ook voorkomen dat als een onderneming na onderzoek in eerste instantie niet aan de eisen voldoet, deze in een later stadium wel wordt toegelaten. De onderzochte onderneming wordt namelijk door de Triodos Bank op de hoogte gesteld van de reden van uitsluiting, die dan goed wordt onderbouwd. Dat kan voor de betrokken onderneming een reden zijn om op die bezwaarpunten actie te ondernemen en duurzamere beslissingen te nemen waardoor bij een volgende check het bedrijf wél geselecteerd wordt. Op deze manier kan de Triodos Bank, mede door het groeiend aantal klanten dat voor duurzaam bankieren kiest, ook invloed hebben op de keuzes in beleid bij beursgenoteerde ondernemingen.

Het beleggingsresultaat op het door Triodos Private Banking beheerde vermogen over 2007 bedraagt 4,36%

In de loop van 2007 is het aandeel van Pequeno in het Triodos Fair Share Fund (microkredieten) overgeheveld naar de portefeuille. Het jaarlijkse dividend van dit fonds is gebruikt voor de lopende kosten van Pequeno.

2.7.2. Oikocredit

Wederom is in 2007 de 2% opbrengst van de participatie in Oikocredit International Share Foundation ten goede gekomen aan de kosten van Pequeno.

Garanties

De garantstelling van Pequeno van € 80.000,= voor de Oikocredit-lening aan de boeren-coöperatie APAEB in Noordoost Brazilië, was in 2007 nog lopende, maar er waren tekenen dat niet aan de verplichting tot terugbetaling zou kunnen worden voldaan. Zie daarvoor projectomschrijving hoofdstuk 2.5.4.1 van dit verslag.

In 2007 is de aanvraag van een andere organisatie, Gebana-Brasil, gehonoreerd. Aan de lening van Oikocredit, t.w.v. US\$ 100.000,= heeft Pequeno een garantie van 40% gekoppeld.

De lening is bestemd voor de ontwikkeling van nieuwe fairtrade producten door Gebana Brasil. Gebana Brasil, tot voor kort een dochter van Gebana Zwitserland, koopt biologische soja in van een aantal kleine boerenbedrijven in Paraná, een zuidelijke staat van Brazilië. Tot nu toe werden de sojabonen in ruwe vorm geëxporteerd naar Europa. Met het aangevraagde krediet (vnl. aankoop van machines) wil Gebana veredelde eindproducten in Brazilië gaan voortbrengen, zodat de winst op de meerwaarde van deze producten in Brazilië zelf kan worden gegenereerd. Zie voor meer informatie de projectomschrijving hoofdstuk 2.5.4.2 van dit verslag.

2.7.3. Triodos Venture Capital Fund

Het Triodos Venture Capital Fund, waar Pequeno een deel van haar vermogen in had geïnvesteerd is in 2005 aan een fase van afwikkeling begonnen. Het Triodos Venture Capital Fund zal eerder afgesloten zijn dan bij de start was gedacht. Het fonds kwam in 2005 en 2006 met aanzienlijke terugbetalingen van de in de afgelopen jaren gedane investeringen. Ook in 2007 zijn 3 uitkeringen gedaan. Wanneer het fonds zal worden gesloten en wat het uiteindelijke rendement zal zijn is nog niet bekend.

De in 2007 binnengekomen uitkeringen werden opnieuw geïnvesteerd in de Triodos-portefeuille. Het rendement op het TVCF bedraagt tot nu toe 5,6% over de gehele voorbije investeringsperiode (dus niet per jaar).

2.7.4. Certificaten Triodos Bank

Pequeno heeft in 2007 de certificaten Triodos Bank onveranderd gehandhaafd. Het stockdividend van de certificaten Triodos Bank bedraagt in 2007 vier nieuwe certificaten.

2.7.5. Wereldwinkel Partnerplan

Pequeno heeft in 2003 een lening verschaft van € 9.000,=. Deze lening heeft een looptijd van 5 jaar en zal in september 2008 aflopen en op dat moment worden terugbetaald met een totale rente van 2,5 % op jaarbasis.

2.7.6. Obligaties Weleda Nederland

Het uitgekeerde rendement op de obligaties Weleda bedroeg in 2007 een vaste rente van 4% en een variabele rente van 0,5%. Dit is aangewend voor de lopende kosten van Pequeno. De obligaties worden afgelost in 2010.

2.7.7. ASN Milieu- en waterfonds

In 2007 heeft Pequeno haar investering in het ASN milieu- en waterfonds gehandhaafd. In 2007 is de waarde gestegen met 3,2%.

2.7.8. Triodos-Hivos Noord-Zuid Borgstelling

In 2006 is de vermogensbeheer-rekening bij Triodos omgezet in een Noord-Zuid Spaarrekening. Op basis van het beschikbare saldo van deze rekening is de Stichting Hivos-Triodos in staat om risicovolle microkredieten uit te zetten in de Derde Wereld. Daarnaast heeft Pequeno voor onbepaalde tijd een borgstelling van € 30.000,= afgegeven op deze spaarrekening. Daardoor werd door de Stichting Hivos een extra bedrag van € 270.000,= aan borgstellingen ter beschikking gesteld. De borgstelling van Pequeno kan schriftelijk worden opgezegd. Na opzegging duurt de borgstelling echter voort voor reeds aangegane verbintenissen.

3. Vooruitzichten 2008

Ook in 2008 zal Pequeno binnen haar vermogen de activiteiten op de ingeslagen weg voortzetten. De twee verantwoordelijken voor de dagelijkse gang van zaken Irene Mol en Stasio Komar zullen, deels als (inmiddels) part-time werknemer, deels op basis van vrijwilligheid, zich blijven inzetten voor de doelstellingen van de stichting.

De ontwikkelingen rond de samenwerking met Solidaridad en Triodos Innovation Fund en de daaruit voortvloeiende participaties in nieuwe of bestaande fairtrade ondernemingen, zoals omschreven in hoofdstuk 2.2, zullen in 2008 veel tijd gaan opeisen. Daarnaast zal er voor een aantal activiteiten rond de goede doelensector gezocht worden naar samenwerking met

gelijkgestemden om zo de taken te kunnen verdelen en tot meer concrete plannen te komen waarbij Pequeno's visie effectiever kan worden uitgedragen. Hoe klein de resultaten van onze inspanningen soms ook lijken, we zijn ervan overtuigd dat een moeilijke boodschap altijd begint met een steentje dat in het water wordt geworpen. De kringen die daaruit ontstaan kunnen een hele watermassa in beweging zetten.

Stichting Pequeno

Opgetekend door Irene Mol & Stasio Komar.

Ulvenhout, 31 augustus 2008